

BUKU DIA NTUNDU DIA

KHUMI YA DIKANGA***Abishange Ambukimanya Davidi***

1 Khum'ekanga Davidi akayala usumbi a lukusumbi. Kuyanga mbakawukumbaka dihondo, dimba diandi diakatshikala tshitshi ketu. 2 Ku ekambi andi wakawutela vati: Wakuyangeli we khumesu khum'ekanga, usekaseka a umuntu w'emuma. Ndi kemalaki la ntundu kaye we khum'ekanga, kakumbaki, ketamaki la le ye, dia dimba diaye mpetaheta. 3 Okone vo wakatayangaka usekaseka a umuntu wa dimena efula lu Isariyele tshe. Wakatushula Abishange, usi Shunema, wakayi la ndi uya le khum'ekanga. 4 Usekaseka ako aki dimena diahangone. Ndi akumbaka khum'ekanga, akukimanyia. Keli khum'ekanga kumbeyana la ndi.

Adonidja Ambuyayangela Diulelu

5 Ku Adonidja, on'a Hangita, akayaseme ati: Dimi kayuyala khum'ekanga. Ndi akayalongoswela pusupusu la ambahemi wa falasa, la apami akumi atanu wa ntalawolawoka la ntundu kandi. 6 Shi kumbohenyahenya nduku lushu la yimbula ati: Okoko wana wambuyutsha wuhu uku? Adonidja aki olongo a pami wa dimena efula, ndi akahonyi la Abisalomu lu mbuto. 7 Ndi akasawulaka la Joaba, on'a Zeruya, ndu la olombedi Abiyatara. Vo wakayelaka Adonidja lu dikambu so, wakukimanyia. 8 Keli olombedi Zadoka, Benaya, on'a Jehoyada, umvutshi Natana, Shime'i, Rei, la akanga a wulu wa Davidi, kundjala kame la Adonidja lu dikambu diako.

9 Adonidja akalambula ekoko, ngombe, la ana wa ngombe l'umamu a Dive dia Ului, dieli lasuki la Ene-Rongele. Ndi aketi anangu tshe, ana wa khum'ekanga, la apami tshe wa Juda ndu ekambi wa khum'ekanga. 10 Keli ndi kumbeta umvutshi Natana, Benaya, akanga a wulu, kuyanga Solomona, onangu.

11 Ku Natana akatela Batesheba, nyangu Solomona ati: Undi, we atuki lukumu ati: Adonidja, on'a Hangita, aya khum'ekanga, la khumesu Davidi heyi dikambu so? 12 Kakiane lambukosengasenga nti: Yaka

ndjulakani la ye, dia we ndjashimbela la nshimbela on'aye Solomona. 13 Kakiane utshu le khum'ekanga Davidi, utuwumbuli wati: Khumemi, khum'ekanga li, we kundakami, dimi ukambi aye a umuntu, wati: Mete, on'aye Solomona ayulela l'okongo ami la ndi kayudjase lu kiti kami ka diulelu? Naka osoku, dikambu kuna diambulela Adonidja? 14 Enda, kam'ayuyoteketa la khum'ekanga, ndu dimi dime layoto l'okongo aye, layutukikitsha aui aye.

15 Batesheba akatoto lu luudu la khum'ekanga. Laso ku khum'ekanga aya usumbi wa lukusumbi. Abishange, usi Shunema, akulamaka. 16 Batesheba akakhusama, akalemia khum'ekanga. Ku khum'ekanga akawumbula ati: Kakona kayangaye? 17 Ku ndi akukaluya diui ati: We akantshibela, dimi ukambi aye a umuntu, le Latuyalaka, Unyashungu aye, wati: Mete, on'aye Solomona ayulela l'okongo ami. Ndi kayudjase lu kiti kami ka diulelu. 18 Endaka, kakiane Adonidja ambulela! Keli we khumemi, khum'ekanga, heyi dikambu so! 19 Ndi ambushila nambula ngombe, ana a ngombe la ekoko efula. Ndi aketi ana apami tshe wa khum'ekanga, olombedi Abiyatara, la Joaba, olombodi w'ului w'alimbi. Keli ndi kumbeta ukambi aye Solomona. 20 Kakiane ashu w'asi Isariyele tshe weko le ye, we khumemi khum'ekanga, dia we mbatela untu layukukita. 21 Keli naka kema, lam'ayuyutsho we khumemi, khum'ekanga, ushla le washo, wayutena dimi la on'ami Solomona uku antu wa kolo.

22 Kama akandateketaka la khum'ekanga, umvutshi Natana akakumi. 23 Ku wakatela khum'ekanga vati: Enda, umvutshi Natana one ambuya! Lam'akandoto le khum'ekanga, ndi akakhusama la ntundu kandi, akakole ote. 24 Ku Natana akambula ati: We khumemi, khum'ekanga, we kakati wati: Adonidja ayunkita, ayudjase lu kiti kami ka diulelu? 25 Enda, ndi akatshwi, akatulambula ngombe, ana a ngombe, la ekoko efula. Ndi aketshi ana tshe wa khum'ekanga, olombodi

1 KHUMI YA DIKANGA

w'alimbi, la olombedi Abiyatara. Enda, kakiane, vo wole, wono la ntundu kandi, wata vati: Khum'ekanga Adonidja alumbi! 26 Keli ndi hambetshi, dimi ukambi aye, kana olombedi Zadoka, kana Benaya, on'a Jehoyada, kuyanga ukambi aye Solomona. 27 Undi, we khumesu, khum'ekanga kutshi dikambu ne? Keli we khumesu, khum'ekanga, hatatenyisha shu ekambi aye one layukukita!

Wambudja Solomona Khum'ekanga

28 Ku khum'ekanga Davidi akūkaluya diui ati: Umbeteli Batesheba. Ku Batesheba akoto, akayemala la ntundu ka khum'ekanga. 29 Ku khum'ekanga akatshibi ati: Uku eli Latuyalaka la lumu! lakashimbela lumu lami uma lu pa tshe! 30 ee, uku akamakutshibela le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, nti: Mete, on'aye Solomona, ayunkita, ayudjase lu kiti kami ka diulelu, dikambu so mbayumutsha elo. 31 Ku Batesheba akakole ote, akalemia khum'ekanga, ata ati: Khumemi, khum'ekanga Davidi, alumbi pundju!

32 Khum'ekanga Davidi akati ati: Nyumbeteli olombedi Zadoka, umvutshi Natana, la Benaya, on'a Jehoyada. Ku vo wakayi la ntundu ka khum'ekanga. 33Khum'ekanga akawutela ati: Nyose ekambi ami watunamaka, dimi khumenyu, nyutahe on'ami Solomona lu punda kami, nyutuhulo la ndi utsha la Nghona. 34 Olombedi Zadoka, la umvutshi Natana kawutūkiti iso leko, dia ndi ndjala khum'ekanga ka Isariyele. Kanyudi amama nyati: Khum'ekanga Solomona alumbi! 35 Kanyukaluli la ndi, ku ndi ayunkita, ayudjase lu kiti kami ka diulelu, ne dia dimi lambūkitsha uwandji wa Isariyele la Juda. 36 Benaya, on'a Jehoyada, akakaluya khum'ekanga diui ati: Ayali osoku! Ndu Latuyalaka, Unyashungu aye we khumemi, khum'ekanga ati pupu. 37 Latuyalaka kayali la Solomona uku akindi kame la ye, we khumemi, khum'ekanga. Ndi kete diulelu diandi wuki uleki diaye, we khumemi, khum'ekanga Davidi.

38 Ku olombedi Zadoka, umvutshi Natana, Benaya, on'a Jehoyada, asi Kerete, la asi Pelete wakahe Solomona lu punda ka khum'ekanga Davidi, wakahulo la ndi utsha la Nghona. 39 Olombedi Zadoka akose sayi ka iso uma lu luudu la dipema, akatukikita, Solomona. Wakadi dimama, ku antu tshe wakati vati: Khum'ekanga Solomona alumbi!

40 Antu tshe wakayayakaka l'okongo andi wayadi pungu, wayangenangena l'ongenongeno a wuki, edja ndu kete yakate la waelu awo.

41 Kam'akashidiya Adonidja la waku tshe waki la ndi nde ma, vo wakuki waelu ako. Lam'akuki Joaba lundju la dimama, ndi akambula ati: Na lundju la lufungusu loso lambuyala l'usumba na? 42 Kam'akandateketaka, enyi ku Jonatana, on'a olombedi Abiyatara one ayayi. Ku Adonidja akawutela ati: Oto, ne dia untu ololo keye, we ambuya la kumu y'ololo. 43 Jonatana akakaluya Adonidja diui ati: Khumesu, khum'ekanga Davidi, ambukitsha Solomona khum'ekanga. 44 Khum'ekanga akatumi ndu olombedi Zadoka, umvutshi Natana, Benaya, on'a Jehoyada, asi Kerete l'asi Pelete kame la ndi. Vo wakawahi lu punda ka khum'ekanga. 45 Olombedi Zadoka, la umvutshi Natana wakatūkita iso la Nghona, dia ndi ndjala khum'ekanga. Vo wayukalula uma leko wayangenangena, edja ndu usumba aya lufungusu lutu. Oso keli lundju lakanyuki. 46 Ntu, Solomona aya lu mbidjase lu kiti ka diulelu. 47 Ndu dikambu dikina, ekambi wa khum'ekanga wakatshokodi khumesu, khum'ekanga Davidi, vati: Unyashungu aye ete lukumbu la Solomona wuki uleki laye. Ndi ete kiti kandi ka diulelu wuki uleki kaye. Khum'ekanga akakolami lu tangi. 48 Ku khum'ekanga akatshi ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, laketawo dimi mena on'ami omotshi udjashi lu kiti kami ka diulelu elo, atumbwami!

49 Ku waku tshe wakasangana laka Adonidja wakadidima, wakunela, wakatshu untu l'untu lu mbuka kandi. 50 Adonidja akuki woma dikambu dia Solomona. Ndi akunela, akatshu, akatukimela seki y'ediakelu. 51 Wakatutela Solomona vati: Enda, Adonidja ambukuka woma efula, we khum'ekanga Solomona. Kakiane ndi ambukimela seki y'ediakelu ata ati: Khum'ekanga Solomona antshibeli elo diaha ndjakami, dimi ukambi andi, la yombo! 52 Ku Solomona akati ati: Naka ndi ayuyala untu ololo, nduku wondji a divu diandi wayoko la kete. Keli naka ndi ayutsha kolo, ndi ayudiakema. 53 Okone khum'ekanga Solomona akatumi antu, ku vo wakatuya la ndi uma l'ediakelu. Ndi akayi, akayukhusama la ntundu ka khum'ekanga Solomona. Ku Solomona akawutela ati: Unela, utsha lakaye.

Davidi Ambusha Solomona Okende

2 Lam'akasukana etena ka Davidi mvo, ndi akasha on'andi Solomona okende, ata ati: 2 Dimi lutsha ntsho utsha lu mbuka k'antu tshe. Okone ukikitali, uyali pami! 3 Embaki okende wakakusha Latuyalaka, Unyashungu aye, dia ndjela mbuka yandi la dia nama adjangu andi, aui andi, elembe andi, la alaka andi uku akawafundi lu elembe wa Mose, mbayuyuluwanaka lu akambu tshe wayuyutshaka lu ahuli tshe wayuyutshokaka. 4 Dia Latuyalaka nshikiye diui diakandamvutela ati: Naka an'aye wayuluwanya akambu awo, dia nkendakenda la ntundu kami lu mete la nyumu yawo tshe, ndu la etema awo tshe, we hahumbaki ukito wa mbidjase lu kiti ka diulelu ka Isariyele.

5 We mbeyaka uku akantshela Joaba on'a Zeruya, ndu uku akandatshela elombodi ehendi w'alimbi wa Isariyele: Abinere, on'a Nere, la Amasa, on'a Jetera, wakandadiaki. Lu nshi ya ki, ndi akasombya dikila diakawatshulula lu nshi ya ta. Ndi akakiti dikila di'untu laha la unungu l'uya waki lu lukendi lami, la lu sabata yaki l'ekulu ami. 6 Kútsheli uku yimba yaye, tetawoki divu diandi dia ndjui ntsho la ki utsha l'udimu a pengandu. 7 Keli kutsheli ana wa Barazilai, usi Ngilyade, ololo. Vo kawuyali kame la waku watolekaka ma lakaye, ne dia vo wakankimanyia lam'akamalawo on'anyo Abisalamo. 8 Enda, untu omotshi eko la ye, lukumbu landi Shimej, on'a Ngera, usi Bendjamina, uma la Bakurima. Ndi akambidji mananu ka wulu lushi lakamatshu utsha la Mahanayima. Keli ndi akayi dia ndjuhumana la mi la Jorodana. Ku dimi lakútshibela le Latuyalaka nti: Dimi hakudiaki la yombo. 9 Okone, tuwendaki uku untu laha la unungu, ne dia we eli kanga yimba. We ayeya kene keli ololo we mbutshela. We ayuhuluya ote andi wa ndjui lu dikila utsha l'udimu a pengandu.

Nyoi ka Davidi (1 Ek. 29:26-30)

10 Davidi akayeli washi, ku wakúkhumde l'usumba wa Davidi. 11 Davidi akulela deku akumi anei lu Isariyele. Ndi akatuledi deku esambeli la Heberona, la deku akumi asatu la satu la Jerusalema. 12 Solomona akadjase lu kiti ka diulelu ka Davidi, shi, ku diulelu diandi diakashikikala wulu.

Solomona Ambushikike Diulelu Diandi

13 Adonidja, on'a Hangita, akatshu le Batesheba, nyangu Solomona. Batesheba

akawumbula ati: Undi la aui wa ki mbuyeye? Ku ndi akúkaluya diui ati: Elu. 14 Ndi akahe diui dikina ati: Dimi la diui dia nkutela. Ku ndi akúkaluya diui ati: Otekete! 15 Adonidja akawutela ati: We mbeyaka wati: Diulelu diaki diami, ndu ashu wa Isariyele tshe waki le mi dia vo mbidjami khum'ekanga. Keli diulelu diakakadimo, djakayala le onalingu, ne dia Latuyalaka akawushadio. 16 Kakiane dimi nangaka nkolomba engo kemotshi, tunyimaketo. Ku ndi akúkaluya diui ati: Otekete! 17 Adonidja akösengasenga ati: Utonombe khum'ekanga Solomona (ne dia ndi hutuna diui diaye), dia ndi mbishami Abishange, usi Shunema, wadi. 18 Batesheba akúkaluya diui ati: Kawo, dimi layutukoteketela le khum'ekanga.

19 Batesheba akatshu le khum'ekanga Solomona dia ntoteketela Adonidja. Khum'ekanga akúnela, akatshu dia ntuhumana la ndi, akatúkhusamela, ku ndi akayudjase ntu lu kiti kandi ka diulelu. Wakelela nyangu khum'ekanga edie, ku ndi akadjase lu lunya landi la pami. 20 Batesheba akawutela ati: Dimi nangaka nkolomba yango ya tshitshe: Tunyimakeyo. Ku khum'ekanga akawutela ati: Nyomi, olombe, dimi halukudima. 21 Ndi akawutela ati: Usha onanyo Adonidja, Abishange, usi Shunema, wadi. 22 Khum'ekanga Solomona akakaluya nyangu diui ati: Okoko wana walombeye Adonidja Abishange, usi Shunema? Ólombele ndu diulelu, ne dia ndi eko enundu ami; ndu ne dia olombedi Abiyatara la Joaba, on'a Zeruya, weko kame la ndi. 23 Ku khum'ekanga Solomona akatshibi le Latuyalaka ati: Unyashungu antsheli la ngala naka Adonidja kumvuta dikambu so dia nshisha lumu landi! 24 Mete, uku eli Latuyalaka la lumu! lakankikitsha ndu lakambisha lu kiti ka diulelu ka papa Davidi, ndu lakambete khumbu uku daka diandi, Adonidja ayuwo elo! 25 Khum'ekanga Solomona akatumi Benaya, on'a Jehoyada. Ndi akatokomola Adonidja, ku ndi akavu.

26 L'okongo diku, khum'ekanga akatela olombedi Abiyatara ati: Unela utsha la Anatota lu dikambo dianyu, ne dia we nkukaka mvo. Dimi halukudiaka elo, ne dia we akembaka oshete wa sheki wa Khumemi Latuyalaka, la ntundu ka papa Davidi, ndu ne dia we akasuwi la papa lu asui andi tshe. 27 Osoku mbakanya Solomona Abiyatara uma l'ulimu andi w'olombedi la Latuyalaka, dia ndi nshidiya diui diakati Latuyalaka la Shilo dikambu dia khumbu ka Eli.

1 KHUMI YA DIKANGA

28 Lukumu lakakumi le Joaba, ne dia ndi akekama lu leke la Adonidja, kuyanga mbakindi kombekama Abisalomu. Ku Joaba akatushama lu luudu la dipema la Latuyalaka, akatukimela seki y'ediakelu. 29 Wakututela khum'ekanga Solomona vati: Joaba akalawi utsha lu luudu la dipema la Latuyalaka. Ndi eko leko lasuki l'ediakelu. Ku Solomona akatumi Benaya, on'a Jehoyada, ati: Tshoka, utûdiaki. 30 Benaya akakumi lu luudu la dipema la Latuyalaka, akatela Joaba ati: Khum'ekanga ati: Utumbi. Ndi akûkaluya diui ati: Kema, dimi nangaka mvo paka lane. Benaya akatutela khum'ekanga aui aso ati: Osoku mbata Joaba. 31 Khum'ekanga akûkaluya diui ati: Utûtshele uku utshindi, utûdiaki, ûtikhunde. Uminyia, dimi la wa lu luudu la papa, dikila diakatshulula Joaba utshululatshulula. 32 Latuyalaka ayukitsha unungu a dikila diandi l'ote andi ndame, ne dia ndi akadiaki antu ahendi wakuleki ololo ndu wusimbwi. Ndi akadiaki antu ane ahendi la yombo lam'aki papa Davidi kumbeya: Abinere, on'a Nere, olombodi w'alimbi wa Isariyele, la Amasa, on'a Jetera, olombodi w'alimbi wa Juda. 33 Dikila diawo diayuyalaka l'ote a Joaba ndu l'ete wa tukanula tandi pundju. Keli ki kayuyalaka pundju uma le Latuyalaka le Davidi, tukanula tandi, wa lu luudu landi, ndu kiti kandi ka diulelu. 34 Ku Benaya, on'a Jehoyada, akatshu, akatûdiaka. Wakatûkhunde lakandi l'usui wa shenga. 35 Khum'ekanga akadji Benaya, on'a Jehoyada, olombodi w'alimbi lu dihuli diaki Joaba. Ndi akadji Zadoka olombodi lu dihuli dia Abiyatara.

36 Khum'ekanga akatumi akendji dia nteta Shimei; akawutela ati: Uyahikeli luudu la Jerusalema. Udjase loko, tutumbaki dia mbeteta. 37 Eyi wati: Lushi layuyutumba dia nteho okedi wa Kiderona, we ayudiakema. Dikila diaye diayuyala l'ote aye weme. 38 Shimei akakaluya khum'ekanga diui ati: Kawo, uku ambuyuta we khumemi, khum'ekanga mbayumutsha, dimi ukambi aye. Ku Shimei akadjase nshi efula la Jerusalema.

39 Lam'aketi deku satu, fumbi hyendi ya Shimei yakûlawo, yakatshu le Akishi, on'a Maka, khum'ekanga ka Ngata. Ku wakututela Shimei vati: Enda, fumbi yaye yeko la Ngata. 40 Shimei akunela, akahe edie lu punda kandi, akatshu le Akishi la Ngata dia ntuyanga fumbi yandi. Ndi akatuya la wo uma la Ngata. 41 Wakututela Solomona vati: Shimei akatumbi uma la Jerusalema, akatshu

la Ngata, ambukalula. 42 Khum'ekanga akatumi untu dia nteta Shimei, akayuwumbula ati: Dimi kunkutshibela le Latuyalaka, ndu dimi kunkutela diui dia wulu nti: Lushi layuyutumba, layuyengola l'andja, we ayudiakema? We kunkaluyami diui wati: Kawo, lambetawo? 43 Ukundi akiye kunama etshibelu kaye le Latuyalaka, ndu olembe wakamakudjangela? 44 Khum'ekanga akatela Shimei ati: Weme mbeyaka l'utema aye akambu tshe wakayatshela papa Davidi. Okone Latuyalaka utsha nkaluya kolo kaye l'ote aye. 45 Keli khum'ekanga Solomona ayotshokwama, la kiti ka diulelu ka Davidi kayushikikala pundju la ntundu ka Latuyalaka. 46 Okone khum'ekanga akatumi Benaya, on'a Jehoyada. Ndi akatshu, akatokomola Shimei, ku ndi akavu.

Osoku mbakashikikala diulelu lu anya wa Solomona.

Solomona Ambutshuka On'a Farayo

3 Solomona akekesanela la Farayo, khum'ekanga ka Edjibitu. Ndi akose on'andi wadi, akayi la ndi l'usumbu wa Davidi, edja ndu lam'akandashidiya mpika luudu landi, luudu la Latuyalaka, la eheli ka lukumbu la Jerusalema. 2 Antu wakatemola lu ahuli wa ladiku, ne dia laso ku watahiki luudu lu lukumbu la Latuyalaka.

Solomona Ambolomba Yimba (2 Ek. 1:1-13)

3 Solomona akalangaka Latuyalaka, akayelaka elembe wakataadji Davidi, shi. Keli dikambu otoi, ndi akalambula elambu la elambu wa lutshumba lu ahuli wa ladiku. 4 Khum'ekanga akatshu la Ngibeyona dia ntulambula elambu, ne dia leko kaki dihuli dia ladiku diakaleki wuki. Solomona akatulambula elambu wa lutshumba kinunu l'ediakelu kako. 5 Latuyalaka akene le Solomona lu do l'utshu la Ngibeyona. Ndi akawutela ati: Onombe kene kalangaye keli nkushato. 6 Solomona akûkaluya diui ati: We akenyaka papa Davidi, ukambi aye ngandji kaye ka mamba, ne dia ndi akakendakendaka la ntundu kaye la kolamelu, la sambu k'ololo ndu l'utema wusimbwi le ye. We akûlamela ngandji kene ka mamba, dia mbusha ona pami ludjashi lu kiti kandi ka diulelu elo. 7 Latuyalaka, Unyashungu ami li! we akambete, dimi ukambi aye, khum'ekanga lu dihuli dia papa Davidi. Keli dimi leki dikenda; lateyi nombola antu ololo. 8 Dimi ukambi aye ludjashi l'atei a wudja wakayasonola,

ee, wudja a wuki wuki waheyama mbala, ne dia efula kawo. 9 Umbisha, dimi ukambi aye, utema wa lutui wa nsambulaka wudja aye, la ewu ka ntshikitanya ololo la kolo. Akona ukuki nsambulaka akambu wa wudja aye a wuki one?

10 Aui wa Solomona aso wakangenyan- ngenya Khumadiondjo. 11 Ku Unyashungu akawutela ati: Ne dia dikambu ne mbakayanombi, we hanombi lulumbi, ongonyi, kuyanga nyumu y'atunyi aye, keli we ambolomba ewu ka nsambulaka akambu ololo. 12 Enda, dimi layutsha uku diui diaye. Dimi layukusha utema wa yimba la w'ewu, wuhu waki kundjala le untu la ntundu kaye ndu wahawenaki untu lufanyi la ye pundju. 13 Ladiku di'akambu aso, dimi layukusha ndu kene kakiye nkonomba, ekundji la lutumbu, wuhu wahayalaki le khum'ekanga kekina uku we lu nshi ya lumu laye tshe. 14 Naka we ayokendakendaka lu mbuka yami, lu nama adjangu ami la elemba ami uku akatshaka Davidi, sho, dimi layufudia nshi yaye.

15 Solomona akemo, akeyi ati: Lu do on'enami. Ndi akakalula la Jerusalema. Ndi akayemala la ntundu k'oshete wa sheki wa Latuyalaka, akalambula elambu wa lutshumba ndu elambu wa ki. Ndi akakatela ekambi andi tshe dambu.

Yimba la Ongonyi wa Solomona

16 Amantu ahendi akanga a luseka wakayi, wakayemala la ntundu ka khum'ekanga. 17 Umuntu omotshi akawutela ati: Khumemi li! dimi la umuntu one mbudjashi luudu otoi. Dimi lakuti ona la le ndi. 18 L'okongo a nshi shatu, ndu umuntu one akuti. Shu takadjaseka kame, nduku untu laki la su lu luudu tshikima dimi la ndi atu. 19 On'a umuntu one akavwi l'utshu, ne dia ndi akawukamedi lu tangi. 20 Ndi aketwi l'asa ndeki, akayosa on'ami uma lasuki la mi lam'akimi, dimi ukambi aye, lu djo. Ndi akayetamia udu wa on'andi la le mi, ku ndi ntetama la on'ami. 21 Lam'akametwi la pindju dia nomia ona, meny ku ndi akavwi. Keli lam'akamushishimi la pindju, lakenyi nti: One aha on'ami lakamuti. 22 Umuntu ukina akati ati: Aha osoku, ona lasena keli on'ami, ona luvwi keli on'aye. Keli umuntu akûkaluya diui ati: Kema, on'aye kuvwi, on'ami kasena. Osoku mbakawateketaka la ntundu ka khum'ekanga.

23 Ku khum'ekanga akati ati: Omotshi ambuta ati: On'ami keli la lumu, ku

on'aye kakavwi. Keli ukina ati: Kema, on'aye kakavwi, on'ami keli la lumu. 24 Khum'ekanga akati ati: Nyumbela yombo, ku vo wakela yombo la ntundu ka khum'ekanga. 25 Ndi akati ati: Nyati ona k'atei ate, nyusha omotshi etshi, la ukina etshi kekina. 26 Keli umuntu lukanga ona laki la lumu, akuki kandji ka on'andi l'utema; akatela khum'ekanga ati: Khumemi li! uwusha ona leli la lumu, tanyûdiakaki. Keli ukina akati ati: Kema, ndi tayalaki on'ami kana on'aye, nyûhimbuli k'atei. 27 Ku khum'ekanga akawutela ati: Nyusha umuntu la ntundu ona leli la lumu, tanyûdiakaki. Ndi keli nyangu. 28 Isariyele tshe wakuki lukumu la esambwelu kakasambula khum'ekanga. Ku vo wakawuki woma, ne dia wakenyi vati: Yimba ya Unyashungu mbeli la ndi, dia ndi nsambula ololo.

4 Khum'ekanga Solomona akulela Isariyele tshe. 2 Wane mbaki ekimanyidi andi: Azariya, on'a olombedi Zadoka; 3 Elihorefu, la Ahiya, ana apami wa Shisha, waki afundji; Jehoshafata, on'a Ahilude, aki okondodi w'ekondo; 4 Benaya, on'a Jehoyada, aki olombodi w'alimbi; Zadoka la Abiyatara waki olombedi. 5 Azariya, on'a Natana, aki olombodi w'elohe; Zabuda, on'a Natana, aki olombodi ndu ongenyi wa khum'ekanga; 6 Ahishare aki olombodi wa lu luudu la khum'ekanga; Adonirame, on'a Abida, aki kapita ka waku wakawakambiaka ulimu la khudu.

7 Solomona aki la elohe dikumi la ehendi lu Isariyele tshe. Vo wakasanganyika khum'ekanga la wa lu luudu landi mbu ya nde. Vo tshe untu l'untu ngondo kandi lu eleku l'eleku. 8 Kumbu yawo nye: Bene-Hura, aki lu leke l'akuna wa Efarayima; 9 Bene-Dekere, lu Makaza, Salabima, Bete-Shemeshe Elona-Bete-Hanana; 10 Bene-Hesede lu Arubota; (ndi aki ulami ndu lu leke la Soko la kete tshe ya Hefere); 11 Bene-Abinadaba, lu Nafata-Dora tshe (ndi akatshuki Fafata, on'a Solomona); 12 Bana, on'a Ahilude, lu Tanaka, Mengido, Bete-Sheyana tshe keli lasuki la Zaretana, la wedi wa Jezerele, ndu uma la Bete-Sheyana la Abele-Mehola, ndu la wedi wa Jokemeyame. 13 Bene-Ngebere, lu Ramota-Ngiliyade (ndi aki ulami lu ngelu ya Jayira, on'a Manase, wa la Ngiliyade, ndi aki ndu ulami wa leke la Arangoba weli la Bashana: Esumba a waki akumi asamalu waki la kumbu y'ave la tukungiti t'ehotela); 14 Ahinadaba,

1 KHUMI YA DIKANGA

on'a Ido, lu Mahanayima; 15 Ahimaza lu Nafetali (ndi akatshuki ndu Basemate, on'a Solomona); 16 Bana, on'a Hushai, lu Ashere la Beyalote; 17 Jehoshafata, on'a Parua, lu Isakara; 18 Shimei, on'a Ela lu Bendjamina; 19 Ngebere, on'a Uri, lu kete ya Ngiliyade, wudja wa Sihona, khum'ekanga k'asi Amora, la wa Onga, khum'ekanga ka Bashana. Olohe otoi mbaki lu kete ya Juda.

20 Asi Aida la asi Isariyele waki efula uku seke ya losenga la l'umamu w'ashi a waki. Vo wakalekaka, wakanokaka, wakangenangenaka. 21 Solomona akulela wauelu tshe uma la ndjali ka Eyufarate, pulu ndu lu kete y'asi Filistiya, edja ndu l'ulelu w'Edjibitu. Vo wakafutaka ulambu le Solomona, wakayala l'okongo andi nshi ya lumu landi tshe.

22 Diango ne mbakahumbaka Solomona la lushi la lushi! kora akumi asatu ya shima ka pudipudi, kora akumi asamalua ya shima k'ahoho, 23 ngombe dikumi yunyuni, ngombe akumi ahendi yakaleshama l'esui, ekoko lukama, kame la peli, fumbo, pami la fudu yunyuni. 24 Ndi akulela kete tshe ya lu leke l'edjelu la ndjali ka Eyufarate, uma la Tifisa pulu ndu la Ngaza, ee, ndi akulela ndu khumi ya dikanga tshe ya lu leke l'edjelu la ndjali ka Eyufarate. Ndi akayala la lutui tshitshi lu beke tshe diakudingi. 25 Juda la Isariyele wakadjase uma la Dane pulu ndu la Bere-Sheba ki lu nshi ya lumu tshe ya Solomona. Untu l'untu akadjaseka ki la tshina di'okodi andi wa vinyo la la tshina di'utamba andi wa fingu. 26 Solomona aki la ahuli nunu akumi anei wa ndesha falasa yakakutulaka pusupusu yandi, la ambahemi wa falasa nunu dikumi la pendi. 27 Elohe ako tshe wakasanganyiaka khum'ekanga Solomona la waku tshe wakalekaka ma lu mbalasa kandi mbu ya nde, olohe l'olohe ngondo kandi. Vo kumbahumbiaka nduku engo. 28 Vo wakelaka falasa la falasa yuleki luwangu epunga la nengese lu ahuli tshe waki uhumba wa diango diako, untu l'untu uku akawawudjangela.

29 Unyashungu akasha Solomona yimba la ewu ka mamba ndu tukanyi efula uku seke ya losenga la l'umamu w'ashi a waki. 30 Yimba ya Solomona yakaleki tumba t'antu tshe wa lu leke l'ehutwelu la tumba tshe t'asi Edjibitu. 31 Ndi akaleki antu tshe yimba; akaleki ndu Etana, usi Ezera, Hemana, Kalakola, Darada, ana apami wa Makola. Lukumu landi lakadiangana l'atei a wedja tshe wakudingi. 32 Ndi akati tukedi

nunu satu, akatungi esambu kinunu la etanu. 33 Ndi akateketa dikambu di'etamba, uma le usasi wa la Lebanona pulu ndu le nyumba, yatomenaka lu eheli. Ndi akateketaka ndu akambu wa nyama, wa fudu, wa diango diayakutula, ndu wa nsi. 34 Antu wa wedja wa khumi ya dikanga tshe ya la kete wakuki wata dia yimba ya Solomona, wakayakaka le ndi dia ndjulunga yimba yandi.

Ekimanyanyelu ka Solomona la Khum'ekanga Hirame (2 Ek. 2:1-18)

5 Lam'akuki Hirame, khum'ekanga ka Tura, ati: Wambukita Solomona iso, dia ndjala khum'ekanga lu dihuli dia shi, ndi akutumela ekambi andi, ne dia Hirame akalangaka Davidi nshi tshe. 2 Solomona akatumela Hirame diui ati: 3 We mbeyaka wati: Papa Davidi kumbeya mpikela Latuyalaka, Unyashungu andi, luudu, ne dia ata wakudingaka atunyi andi, edja ndu lam'akakitsha Latuyalaka la tshina di'akaka andi. 4 Keli kakiane Latuyalaka, Unyashungu ami, ambumbisha mumuya lu beke tshe. Atunyi kema, ndu ohenyohenyo kema! 5 Okone, dimi lambusanguya mpikela Latuyalaka, Unyashungu ami, luudu uku akandatela papa Davidi, ati: On'aye, layumukitsha lu dihuli diaye lu kiti ka diulelu, kayumpikela luudu. 6 Uteli ekambi aye wankotele esasi wa la Lebanona. Ekambi ami wayuyala kame la ekambi aye. Dimi layukufuta afutu w'ekambi aye wuhu wayuyudja. We mbeyaka wati: Nduku untu l'atei asu leya nkota etamba uku asi Sidona.

7 Lam'akuki Hirame aui wa Solomona, ndi akatamanya ngenangena; akati ati: Latuyalaka lakasha Davidi on'one leli la yimba dia mbulela wudja a wuki one, atumbwami elo! 8 Hirame akatumela Solomona diui ati: Diui diakayantumela diakakumi le mi. Dimi layutsha kene tshe kalangaye lu dikambu di'etamba w'esasi la etamba w'elungu. 9 Ekambi ami wayuhulo la wo uma la Lebanona utsha l'ashi wa Mediteraneya. Dimi layekeleka uku nendi, layetuma lu ashu utsha lu dihuli diayuyumvutela. Dimi layuwatela dia vo ntekelekula leko. Ku we ayutuweosa uma leko. Ndu we ayushidiya lulangu lami dia we mbishiyami wa lu luudu lami mbu ya nde. 10 Okone Hirame akasha Solomona etamba w'esasi la w'elungu uku efula kakandalangi. 11 Solomona akasha Hirame kora y'epunga nunu akumi ahendi dia ndeshaka wa lu luudu landi, la kora y'iso ka dimena

nunu akumi ahendi. Osoku mbakashaka Solomona Hirame diango lu eleku l'eleku. 12 Latuyalaka akasha Solomona yimba uku akandulaki. Ki kaki lasa Hirame la Solomona. Vo ahendi wakakote lusalu.

13 Khum'ekanga Solomona akasonola apami nunu akumi asatu uma lu Isariyele tshe dia ntukamba lutumu. 14 Ndi akâtumaka la Lebanona nunu dikumi la ngondo la ngondo. Okone vo wakatshikalaka la Lebanona ngondo otoi, ku ngondo hyendi lawakawo. Adonirame aki olombodi w'antu ako wakakambaka lutumu. 15 Solomona aki ndu la amebi a wetshu nunu akumi esambeli, la ambatshi w'ave nunu akumi enanei l'ekungu, 16 aha mbala tupita nunu satu la kama shatu takadji Solomona dia mendaka antu la ulimu wakawatshaka. 17 Khum'ekanga akawadjangela, ku vo wakatundja ave a waki w'ushinga a wulu, dia ntsha etshina ka luudu la ave wa lokolonga. 18 Ambiki wa mvudu wa Solomona, la ambiki wa Hirame, l'asi Ngebala wakakolonga, wakalongosola ndu etamba ndu ave wa mpika luudu.

Solomona Ambuhika Luudu la Latuyalaka (2 Ek. 3:1-14)

6 Solomona akatatela mpika luudu la Latuyalaka lu ngondo ka Zive ketawo ngondo ka hendi, l'eleku ka nei ka diulelu dia Solomona lu Isariyele. To kaki eleku ka kama nyei la akumi enanei uma lam'akatumbi asi Isariyele uma l'Edjibitu. 2 Utali wa luudu lakhahikela khum'ekanga Solomona Latuyalaka aki kubita akumi asamalu; wuki alo aki kubita akumi ahendi; la wemema alo aki kubita akumi asatu. 3 Utali wa mbalasa kaki la ntundu ka luudu waki kubita akumi ahendi uku aki wuki wa luudu; wekeki ato utsha la ntundu ka luudu aki kubita dikumi. 4 Ndi akatshi adidishi wa hwe hwe, uku djungo. 5 Ndi akahiki eheli l'utshimba tshe, dia nsukela eheli ka luudu. To kakadingi luudu ndu luudu luleki ekila. Ndi akatshiki tundju l'asa peli l'utshimba tshe. 6 Yindju ya l'esi yaki la wuki wa kubita tshanu, yindju ya l'atei ate kubita shamalu, ndu yindju yaki ladiku kubita esambeli. Vo wakatshi ekingo l'andja w'eheli ka luudu l'utshimba tshe dia mbahe esembi wa tundju, diaha vo ntundula peli dia luudu.

7 Lam'akawahikaka luudu, lundju la uhumo, kenge, kana dihumo dikina, kumbukema laawo, ne dia wakatakolongi ave lu dihuli dikina.

8 Suku dia yindju ya l'esi diaki lu

leke la diku dia kushi. Wakadelaka uma lu yindju ya l'esi lu edelu utsha lu yindju ya l'atei, la uma leko lu edelu kekina utsha lu yindju ya ladiku. 9 Okone Solomona akaki luudu, akalushidiya. Ndi akandji esembi, akalufufi l'abaya w'esasi. 10 Ndi akaki tundju l'utshimba tshe wa luudu. Yindju la yindju yaki la wemema wa kubita tshanu. Ndi akamamanyia tundju tako la luudu la etamba w'esasi.

11 Diui dia Latuyalaka diakayi le Solomona ati: 12 We one ambuhika luudu lone! Naka we ayuyelaka aui ami, ayutshaka adjangu ami, ayulamaka ndu ayuyelaka elembe ami tshe, ku layushidiya daka diakamalaki Davidi sho le ye. 13 Dimi layudjaseka l'atei w'asi Isariyele, haloseka wedja ami Isariyele.

14 Okone Solomona akahiki luudu, akalushidiya. 15 Ndi akamami abaya w'esasi lu peli dia l'etei a luudu; ee, ndi akamami abaya uma l'udihi pulu ndu l'udiku. Ndi akadji abaya w'elungu l'udihi. 16 Ndi akahimbula luudu kubita akumi ahendi uma la kuma, akahiki eheli ka abaya w'esasi, uma l'udihi pulu ndu l'udiku. Ndi akalutshi dia lo ndjala luudu luleki ekila. 17 Luudu, letawo vati: Luudu la la ntundu ka luudu luleki ekila, laki kubita akumi anei l'utali. 18 Abaya w'esasi wa l'atei a luudu wakasangema l'esatu wa sele la alembo. Nduku dive diakenama, tshe aki paka abaya w'esasi atu. 19 Ndi akalongosola dihuli diuleki ekila l'etei a etemwelo utsha la kuma, dia nkisha oshete wa sheki wa Latuyalaka. 20 Utali wa luudu luleki ekila waki kubita akumi ahendi, wuki kubita akumi ahendi, la wemema kubita akumi ahendi. Ndi akalukumbi la paunyi ka lutshula, akakumbi ediakelu l'abaya w'esasi. 21 Solomona akakumbi l'etei a luudu l'ekila tshe la paunyi ka lutshula. Ndi akahane molola wa paunyi la ntundu ka dihuli diuleki ekila, akahane dihondo loko. 22 Ndi akakumbi l'etei a luudu la paunyi, edja ndu lo tshe lakashili. Ndi akakumbi ndu ediakelu kaki la ntundu ka dihuli diuleki ekila la paunyi.

23 Ndi akatshi akeruba ahendi l'utamba w'uweli, l'atei a dihuli diuleki ekila. Diema diawo diaki kubita dikumi, dikumi. 24 Utali wa dihafu otoi dia okeruba aki kubita tshanu, ndu utali wa dikina kubita tshanu pupu. Okone uma la kuma ka dihafu dimotshi edja ndu la kuma ka dihafu dikina aki kubita dikumi. 25 Ndu okeruba ukina aki kubita dikumi pupu. Akeruba ako ahendi waki

1 KHUMI YA DIKANGA

yediko otoi ndu wuhu otoi. 26 Diema dia okeruba la okeruba diaki kubita dikumi. 27 Ndi akakitsha okeruba lu dihuli diuleki ekila. Ahafu awo wakasimbo, ku dihafu dia okeruba omotshi diakakumi l'eheli kemetshi, la dihafu dia okeruba ukina diakakumi l'eheli kekina. Ku ahafu awo wakamamana k'atei a luudu. 28 Ndi akakumbi akeruba la paunyi.

29 Ndi akasangi esatu wa akeruba, atuku, l'alembo, lu peli tshe dia luudu, ndu l'andja ndu Petei. 30 Ndi akakumbi udihi a dihuli di'ekila la paunyi, ndu wa dihuli diuleki ekila.

31 Ndi akasele kuki y'abaya w'uveli ya mbidja la suku dia dihuli diuleki ekila. Dikoho la ushingiti waki uku etenyi ka tanu k'eheli. 32 Ndi akasele kuki hyendi y'abaya w'uveli. Ndi akasangi esatu wa akeruba, atuku, la alembo; akayikumbi la paunyi lu esatu wa akeruba la w'atuku.

33 Ndi akatshi ndu dikoho di'eweli dia nkitsha la suku dia luudu. Dio diaki wuki uku etenyi ka nei k'eheli. 34 Ndi akatshi ndu kuki hyendi y'ulungu. Lukuki la lukuki laki la betshi pendi, diaki la asonga w'ekuhu. 35 Ndi akasangi esatu wa akeruba, atuku, la alembo loko. Ndi akakumbi kuki yako la paunyi, akamami paunyi lu asangu. 36 Ndi akahiki lukumbu la seke la enongo esatu w'ave wa lokolonga, la onongo otoi w'esimbi w'esasi.

37 Lu ngondo ka Zive, lu eleku ka nei, kakawatatela ntsha etshina ka luudu la Latuyalaka. 38 Lu ngondo ka Bulu, ketawo vati: Ngondo k'enanei, lu eleku ka dikumi l'otoi, ndi akashidiya luudu la diango dialo tshe uku akandahumbi luhika. Ndi akaluhiki yediko ya deku esambeli.

Dihikahika Dikina dia Solomona

7 Solomona akayahikela luudu, lakawahiki deku dikumi la satu, w'wakalushidiya. 2 Ndi akatahiki Luudu l'Ukunda a Lebanona ntundu, utali alo kubita lukama, wekeki kubita akumi atanu, la wemema kubita akumi asatu. Lo lakahemi ladiku dia enongo enei wa dikoho di'esasi. Vo wakahe esimbi w'esasi ladiku dia dikoho diako. 3 Lo lakakumbama ladiku dia tundju taki ladiku dia dikoho akumi anei la tanu, dikumi la tanu lu yindju la yindju. 4 Aki tundju tusatu tahatanyi, taki la adidishi welanedi. 5 Asuku tshe la adidishi tshe wakatshama la esimbi waki la beke nei diedimi. Asuku wakelanedi lu yindju la yindju, lu tundju tako tusatu.

6 Ndi akatshi mbalasa la dikoho. Utali ato waki kubita akumi atanu, wekeki kubita

akumi asatu, la mbalasa kekina utsha la ntundu kame la dikoho, ndu esimbi ladiku dia dio.

7 Ndi akahiki mbalasa ka kiti ka diulelu, lene akandälaka akambu, mbalasa k'alelu k'akambu. Ndi akakikumbi la esasi uma l'udihi pulu ndu l'udiku.

8 Ndi akahiki ndu luudu lukina lakandetamaka lu wedi ukina wa seke wuhu ako. Ndi akahikela ndu ona Farayo lakandatshuki luudu wuhu ako.

9 Mvudu sho tshe yakahikama l'ave w'ushinga a wulu, wakawati lu tediko takawahumbi. Vo wakawati la so, l'okongo ndu la ntundu, uma l'etshina pulu ndu l'ote, uma lu seke dia luudu la Latuyalaka edja ndu lu seke dia wuki. 10 Atshina wakahikama l'ave a waki w'ushinga a wulu. Ave amotshi waki l'utali wa kubita dikumi, akina kubita enanei. 11 Vo wakakitsha ave w'ushinga a wulu wakawakolonga uku tediko takawahumbi, ndu etamba w'esasi ladiku dia atshina. 12 Lukumbu la seke dia wuki lakahikama la enongo esatu w'ave wa lokolonga, la onongo otoi wa esimbi w'esasi, uku lukumbu la seke dia l'atei dia luudu la Latuyalaka, ndu uku mbalasa ka luudu.

Solomona Ambosengola Hirame ka la Tura Ulimu (2 Ek. 2:13-14; 3:15-5:1)

13 Khum'ekanga Solomona aketi Hirame uma la Tura. 14 Ndi aki on'a wadi aki udu a lu wudja wa Nafetali. Shi aki usi Tura, utshudi w'ehotela. Hirame aki kanga yimba la ewu. Ndi akeyaka ntsha wehu tshe w'elimu w'ehotela. Ndi akakumi lasuki la khum'ekanga Solomona, ku ndi akütshela elimu andi tshe.

15 Ndi akatshi dikoho pendi di'ehotela. Otoi l'otoi aki la kubita dikumi la enanei lu wemema, ndu okodi wa kubita dikumi la hyendi wakedikama utshimba w'ekoho l'ekoho. 16 Ndi akalelola ehotela dia ntsha ete ehendi wa mbahe ladiku dia dikoho. Utali w'ote wa ntundu aki kubita tshanu lu wemema, ndu wa hendi kubita tshanu pupu. 17 Vo wakatshi kala yakawadingi molola ladiku di'ete wa dikoho, lukala l'ote w'ekoho kemetshi, la lukala l'ote w'ekoho kekina. 18 Okone ndi akadji enongo ehendi wa difanelu dia dikomi di'utamba lu lukala la lukala, dia nkumba ote w'ekoho l'ekoho. 19 Wakasangi difanelu di'alembo diaki utali wa kubita nyei lu ete ako waki ladiku dia dikoho dia lu mbalasa. 20 Wakakitsha ete

ladiku dia dikoho pendi lasuki la uhenga waki ladiku dia lukala. Wakatshi difanelu dia dikomi di'utamba kama hyendi l'enongo l'utshimba w'ote ukina. 21 Ndi akeme dikoho lu mbalasa ka tempelo. Ndi akeme ekoho ka lunya la pami, akakiole ati: Jakina (kitshimudi ati: Ndi ayukikitsha). Ndi akeme ekoho ka lu lunya la lomoso, akakiole ati: Boaza (kitshimudi ati: Loko keli wulu). 22 Difanelu di'alembo diaki ladiku. Osoku mbakawashidiya ulimu wa dikoho.

Diango di'Otemwelo

23 Ndi akatshi puki ka wuki ka lololola k'ohotela, k'utshimbedi. Wuki ato aki kubita dikumi, ohongo ato kubita tshanu, utshimbedi ato akedikama la okodi a kubita akumi asatu. 24 Enongo ehendi w'ekama wufanyi la sele waki l'esi a unyo ato. Sele yaki lu enongo ehendi. Yo yakalelwama kame la utundu. 25 Wakaha puki kako ladiku dia difanelu dia ngombe dikumi la hyendi. Shatu yakeledi utsha la ngel'a kushi, shatu utsha l'edjelu, shatu utsha ladiku dia kushi, la shatu utsha l'ehutwelu. Ekongo wa difanelu dia ngombe waki tshe utsha l'etei. 26 Keka k'ohotela wa puki kako aki yediko ya wuki w'etambi. Unyo ato akatshama la kyomba la difanelu dia alembo loko. To kakotoka ashi yediko ya bata nunu pendi.

27 Ndi akatshi dikitshelu di'ohotela dikumi. Ekitshelu la ekitshelu kaki kubita nyei l'utali, kubita nyei lu wekeki, la lu wemema kubita shatu. 28 Ulimu wa dikitshelu diako waki okone. Dio diakatshama la betshi di'ohotela diakamamanyema lu dikandja. 29 Difanelu dia tambwe, ngombe, la dia akeruba diaki l'umamu ako w'ohotela waki l'asa akandja. Lu akandja ako waki la difanelu dia tambwe ndu dia ngombe ladiku ndu l'esi waki la dilengalenga di'akote akote diakalendalendaka. 30 Ekitshelu la ekitshelu aki la etshimbi enei w'ohotela, kame la esimbi awo w'ohotela. Kata nei di'ohotela wa lololola diaki la tshina dia danga, ndu dengalenga dia akote akote diakalendalendaka l'emamu adio. 31 Unyo w'ekitshelu waki la wushu wa kubita otoi utsha ladiku. Wushu ako waki utshimbedi uku akawatshaka dikitshelu dia wuhu ako, ndu waki la wuki kubita otoi la etenyi. Wakasangi asangu l'ote w'ekitshelu. Emamu ato waki la beke nei diedimi, aha etshimbedi. 32 Etshimbi enei waki la tshina dia emamu ako enei. Esimbi awo wakasamanyi lu dikitshelu. Utshimbi

la utshimbi waki la diema dia kubita otoi la etenyi. 33 Wakatshi etshimbi ako uku atuwutshaka etshimbi wa pusupusu. Wakalelola esimbi awo, la puki yawo lololola. 34 Ekitshelu la ekitshelu aki la dikata nei la atshuku ato. Dio diakamamanyi kame la ekitshelu. 35 Etenyi ka ladiku k'ekitshelu kakayukumela l'utshimba wa kubita otoi la etenyi lu wemema ndu kaki la esuko ato ndu emamu ato wakatshama kame. 36 Ndi akasangi difanelu dia akeruba, tambwe, l'atuku lu betshi di'esuko la lu emamu awo uku aki ahuli, ndu alembo l'utshimba tshe. 37 Osoku mbakandatshi dikitshelu dikumi. Dio tshe diakalelwama yediko otoi, wuhu otoi.

38 Ndi akatshi alonga dikumi w'ohotela: donga otoi diakakuki mboto ashi yediko ya bata akumi anei. Donga la donga diaki la wuki wa kubita nyei. 39 Donga la donga diaki ladiku di'ekitshelu l'ekitshelu l'atei a dikitshelu dikumi. Ndi akakitsha dikitshelu tanu lu wedi wa lunya la pami la luudu, la tanu lu wedi wa lunya la lomoso la luudu. Ndi akakitsha puki ka wuki lu leke la lunya la pami la luudu, utsha lu leke la diku dia kushi, lu wedi w'ehutwelu.

40 Hirame akatshi puki ya minyaka utuku, kasu la alonga. Okone ndi akashidiya ulimu tshe wakandatshela khum'ekanga Solomona lu luudu la Latuyalaka: 41 dikoho pendi kame la ete wa ladiku diadio, kala hyendi ya nkumba ete waki ladiku dia dikoho. 42 Difanelu dia dikomi di'utamba kama nyei dikambu dia kala hyendi; enongo ehendi wa difanelu dia dikomi di'utamba lu lukala la lukala dia nkumba ete ladiku dia dikoho. 43 Dikitshelu dikumi, alonga dikumi wa ladiku diadio. 44 Difuku dia wuki la difanelu dia ngombe dikumi la hyendi la tshina dia puki ka wuki.

45 Puki ya minyaka utuku, kasu, la alonga. Hirame akatshela khum'ekanga Solomona diango so tshe la ohotela wa dimena dikambu dia luudu la Latuyalaka. 46 Khum'ekanga akadilelola lu kete ya diwumba, l'asa Sukota la Zeretana, l'ukidi wa Jorodana. 47 Solomona kombedika wutshu wa diango so, ne dia dio diakaleki efula. Diako mbakiwo kombedika diango di'ohotela.

48 Solomona akatshi diango tshe diaki lu luudu la Latuyalaka: ediakelu ka paunyi la mesa wa paunyi wakawakitshaka ma dia Eyalelu; 49 dikitshelu dia atala dia paunyi tanu lu lunya la pami, la tanu lu lunya la

1 KHUMI YA DIKANGA

lomoso la ntundu ka luudu luleki ekila kame la alembo, atala la tosholo ta paunyi; 50 akoho, tosholo ta nyimaka atala, alonga, tshibi, la pusu ya membaka akalanga wa dja, ya paunyi; apapa wa paunyi wa kuki ya luudu l'ekila, ya luudu luleki ekila ndu ya tempele.

51 Osoku mbakashidiya khum'ekanga Solomona ulimu tshe wakandatshi dikambu dia luudu la Latuyalaka. Ndi akela fesa la paunyi la diango di'ulimu diakakidia Davidi shi, akadikitsha l'atei w'ekundji wa luudu la Latuyalaka.

Solomona Ambela Oshete w'Ekila Uya lu Etemwelo (2 Ek. 5:2-14)

8 Khum'ekanga Solomona akasanganya dihangamendi, ete tshe a wauhu ndu ewandji wa mvudu ya washewo w'asi Isariyele la le ndi la Jerusalema, dia ntela oshete wa sheki wa Latuyalaka uma lu usumba wa Davidi, watuwetaka vati: Siona. 2 Apami tshe wa Isariyele wakamote la ntundu ka khum'ekanga Solomona lu dambu lu ngondo ka Etanima, ketawo vati: Ngondo k'esambeli. 3 Lam'akakumi dihangamendi tshe dia Isariyele, elombedi wakembe oshete. 4 Vo wakatole oshete wa Latuyalaka lu luudu l'esanganelu la dipema, diango tshe di'ulimu di'ekila diaki lu luudu. Elombedi l'asi Lewi atu mbakayadiembaka. 5 Khum'ekanga Solomona la ului tshe wa Isariyele wakandeti la le ndi, wakemala la ntundu k'oshete walambula ekoko la ngombe efula yaki kumbeyama mbala, ne dia efula kayo. 6 Elombedi wakela oshete wa sheki wa Latuyalaka uya lu dihuli diawo, l'etemwelo ka l'etei a luudu, lu dihuli diuleki ekila, la tshina di'ahafu wa akkeruba. 7 Ahafu wa akkeruba wakasembemadi lakidu dia dihuli di'oshete wakukumbi vo la esimbi awo. 8 Esimbi ako waki etali. Okone kuma yawo yakenamaka uma lu dihuli di'ekila, la ntundu ka etemwelo ka l'etei. Keli vo komenamaka uma l'andja. Vo weko laawo edja ndu elo. 9 Nduko engo kaki l'oshete, tshikima pasi pendi di'ave, diakatandji Mose la Horeba lam'akadji Latuyalaka l'asi Isariyele sheki, lam'akawatumbi uma lu kete ya Edjibitu. 10 Lam'akatumbi elombedi uma lu dihuli di'ekila, dingi diakaluli lu luudu la Latuyalaka, 11 edja ndu elombedi kumbeya ntsha ulimu dikambu dia dingi, ne dia lutumbu la Latuyalaka lakaluli lu luudu landi.

Ekidielu k'Etemwelo (2 Ek. 6:1-7:10)

12 Solomona akati ati: Latuyalaka akakitsa unya l'ulungu, Keli ndi akati ati: Ndi mbeyaka mbidjase lu udjima a hito.

13 Dimi lambukuhikela luudu la lutumbu, dihuli dia we mbidjase pundju! 14 Khum'ekanga akakadimo, akatshokola ului tshe wa Isariyele, ku ului tshe wakemala. 15 Ndi akati ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, lakateketa le papa Davidi, atumbwami! La wulu andi mbakandashidiya daka, diakandalaki ati: 16 Umaka lushi lam'akamatundja wudja ami Isariyele uma l'Edjibitu, dimi konsonola usumba uma l'atei a wudja tshe wa Isariyele dia mpika luudu lami dia lukumbu lami ndjala loko. Keli dimi lakasonola Davidi dia mbulela wudja ami Isariyele! 17 Nyulungi, papa Davidi aki la saki ka mpikela lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, luudu. 18 Keli Latuyalaka akawutela ati: We akatshi ololo lam'akayayala la saki ka mpikela lukumbu lami luudu. 19 Keli paka on'aye, lakayuti uma l'utema aye, kayuhikela lukumbu lami luudu. 20 Latuyalaka akashidiya diui diakandati, ne dia dimi lambukita papa Davidi, lambudjase lu kiti ka Isariyele, uku akati Latuyalaka ntundu. Ndu dimi lambuhikela lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, luudu. 21 Dimi lakatshikela oshete dihuli, lone eli sheki ya Latuyalaka, yakandadji la washesu lam'akandatundja uma lu kete ya Edjibitu.

22 Solomona akemala la ntundu k'ediakelu ka Latuyalaka, la ntundu k'ului tshe w'asi Isariyele, akeme anya utsha l'ulungu; 23 akalombe ati: We Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele! Nduku Unyashungu ukina weko uku we ladiku di'ulungu kana la tshina dia kete. We katulamaka daka la ngandji ka shikaa le ekambi aye, watokendakendaka lu ashu aye l'etema tshe! 24 We akalamela ukambi aye, papa Davidi, daka diakayati l'unyo aye. We ambudishidiya elo la wulu aye. 25 Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele li! ulamaki daka diakayalaki ukambi aye, papa Davidi, wati: Naka an'aye wayuyakimela, ndu wayukendakendaka la ntundu kami uku akayakendakendaka, we hahumbaki ukito wa mbidjase lu kiti ka diulelu dia Isariyele pundju. 26 Kakiane lambukosengasenga nti: We Unyashungu wa Isariyele, diui diakayatatedi ukambi aye, papa Davidi, diashidiyami!

27 Mete, we Unyashungu, ayetawo mbidjase la kete? Enda, ulungu la ulungu

weli ladiku di'ulungu hawukuki le ye, kete luudu lone lambumuhika! 28 Latuyalaka, Unyashungu ami li! uki dombelo diami, l'osengosengo ami, dimi ukambi aye. Uhukami delu diami la dombelo diami diamumukolomba elo. 29 Dia ashu aye wendaki luudu lone ndu la yanyi ndu l'utshu, dihuli diakayati wati: Leko kayuyala lukumbu lami! kukaki dombelo diayumukolombaka lu dihuli ne, dimi ukambi aye. 30 Ketawoki esengosengo ami, dimi ukambi aye, la wa wudja aye Isariyele, lam'ayutukolombaka lu dihuli ne! Kulungaki uma l'edjaselu kaye l'ulungu, kukaki, kutudimanyiki!

31 Naka untu ambutshela unyandi kolo, ku vo wambütshibia, ku ndi ambuyutshiba la ntundu k'ediakelu kaye lu luudu lone, 32 kuwukeli l'ulungu, kutshi, kusambuli ekambi aye. Kudji one leli la unungu mananu; kahe kolo kandi l'ote andi. Kuyindja one laha la unungu; kütsheli uku eli ololo andi!

33 Lam'ayolembiana wudja aye Isariyele le utunyi, ne dia wakakutshela kolo, naka vo wambukadimo le ye ndu wambolembia lukumbu laye, wambukolomba ndu wambukosengasenga lu luudu lone, 34 kuwaukeli l'ulungu. Kudimanyia wudja aye Isariyele kolo kawo. Kâkaluya ntu lu kete yakayasha washewo!

35 Lam'ayudihama ulungu diaha mvula ndo, ne dia kolo kakawakutshela, naka vo wayolomba lu dihuli ne, wayolembia lukumbu laye, ndu wayukadimo uma lu kolo yawo lam'ayuyâsuya, 36 kuwaukeli l'ulungu. Kudimanyia ekambi aye, wudja aye Isariyele kolo kawo. Kuwaetsha mbuka k'ololo kayuwuhumba nkendakenda. Kolosha mvula lu kete yakayasha wudja aye ukito.

37 Lam'ayuyala ndjala ka kasha, sui dia wulu, elanyelu ka mbu ya nde, endjo kana eto, ndu lam'ayuwadinga utunyi l'esumba awo, kana wehu tshe w'asui kana kandji; 38 naka untu otoi, kana wudja aye wa Isariyele tshe, leya sui dia utema andi, ambeme anya lu luudu lone lu dombelo, 39 kuwaukeli l'ulungu uma lu dihuli diudjashiye, kuwadimanyia. Kutsheli untu l'untu uku diitsheli diandi, ne dia we mbeyaka utema andi (ne dia we weme kalimbitela etema w'antu tshe), 40 ku vo wayukukaka woma nshi tshe yudjashiwo lu kete yakayasha washesu.

41 Naka ongendangenda waha usi Isariyele ayuya uma lu kete y'etali dikambu dia lukumbu laye 42 (ne dia vo wayuka dia lukumbu laye la wuki, dia lunya laye la wulu, ndu dia lunya laye lusimbwi),

lam'ayunduya dia ndjolomba lu luudu lone, 43 kuwukeli l'ulungu lu dihuli diudjashiye. Kutshaki akambu tshe wambukolomba ongendangenda, dia wedja tshe wa la kete mbeya lukumbu laye la nkukaka woma uku wudja aye Isariyele, la dia vo mbeya vati: Watetaka luudu lone lakamahiki lukumbu laye!

44 Lam'ayutsho wudja aye la ntolosha utunyi lu mbuka tshe kayuyatuma, ku vo wayukolomba we Latuyalaka, weledi utsha l'usumba wakayasonola ndu utsha lu luudu lakamahikela lukumbu laye, 45 kuki dombelo diawo la osengosengo awo l'ulungu.

46 Naka vo wambukutshela kolo (ne dia nduku untu leko lahatshaka kolo), ku we ambuwauka kele, ambâkimo lu anya wa utunyi, dia vo mbatola lu fumbi lu kete y'atunyi, kana etali kana suki, 47 ku vo wambutukana yimba lu kete yakawatolama lu fumbi, ndu wambukadimula etema, wambukosengasenga lu kete ya waku wakâtole lu fumbi, vati: Shu takatshi kolo, takayala l'uhedia, takanganela. 48 Naka vo wayukalula le ye l'etema awo tshe ndu la nyumu yawo tshe lu kete y'atunyi wakâtole lu fumbi, ku vo wayukolomba weledi utsha lu kete yawo yakasha washewo, utsha l'usumba wakayasonola, la utsha lu luudu lakamahikela lukumbu laye, 49 kuki dombelo diawo la osengosengo awo l'ulungu lu dihuli diudjashiye, kushikiki dikambu diawo. 50 Kudimanyia wudja aye wakakutshela kolo ndu ehedia awo wakawakuhedia. Kuwautshamia ketshi le waku wakâtole lu fumbi dia vo mbauka ketshi 51 (ne dia wudja aye ndu ukito aye wakayatundja uma l'Edjibitu, uma l'atei a kuka ka dja ka mbulu mbewo). 52 Ashu aye kawendaki uku akosengasenga ukambi aye la wudja aye Isariyele, kuwaukelaki tena tshe lam'ayuwulelaka la ntundu kaye. 53 Khumemi, Latuyalaka li! we akâtundja uma l'atei a wedja tshe wa la kete dia ndjala ukito aye, uku akayateketa l'unyo w'ukambi aye Mose lam'akayatundja washesu uma l'Edjibitu.

54 Lam'akashidiya Solomona elombelo kandi la osengosengo andi le Latuyalaka, ndi akunela uma la ntundu k'ediakelu ka Latuyalaka, lene akandakusi adui l'anya wemadi utsha l'ulungu. 55 Ndi akêmala, akatshokola ului tshe wa Isariyele la diui dia wulu ati: 56 Latuyalaka, lakasha wudja andi Isariyele mumuya uku alaka tshe wakandalaki, atumbwami! Nduku diui

1 KHUMI YA DIKANGA

di'uma lu daka diandi tshe diakandalaki l'ungu w'ukambi andi Mose, diahatatshama. 57 Latuyalaka, Unyashungu asu, ayalaki lasu uku akindi la washesu, ndi tatutshikaki, tatosekaki. 58 Keli ndi kekambia etema asu le ndi dia shu nkendakenda lu mbuka yandi la nama aui andi, elemba andi, adjangu andi wakandatela washesu. 59 Aui ami ane wamumuta l'osengosengo la ntundu ka Latuyalaka, kawuyalaki la ntundu ka Latuyalaka, Unyashungu asu, ndu la yanyi ndu l'utshu dia ndi nshikike dikambu diami, dimi ukambi andi, la dia wudja andi Isariyele, uku ayuyalaka uhumba la lushi la lushi. 60 Dia wedja tshe wa la kete nimbitela vati: Latuyalaka keli Unyashungu, nduku ukina leko. 61 Etema anyu kawuyalaki le Latuyalaka, Unyashungu asu, dia nyu ndjelaka elemba la nkitanyiaka adjangu andi uku elo.

62 Ku khum'ekanga la asi Isariyele tshe waki la ndi wakalambula elambu la ntundu ka Latuyalaka. 63 Solomona akalambula ngombe nunu akumi ahendi la pendi la ekoko nunu lukama la akumi ahendi elambu wa ki. Ndi akayilambula la ntundu ka Latuyalaka. Osoku mbakakidia khum'ekanga la asi Isariyele tshe luudu la Latuyalaka. 64 Lushi lako, khum'ekanga akakidia ndu seke dia l'etei, diaki la ntundu ka luudu la Latuyalaka. Ndi akalambula elambu wa l'utshumba, wa shima la wata w'elambu wa ki laawo, ne dia ediakelu k'ohotela kaki la ntundu ka Latuyalaka akaleki tshitshe dia nkuka ulambu wa lutshumba, wa shima la wata w'elambu wa ki.

65 Solomona akayala la dambu etena kako, kame la Isariyele tshe, ului a wuki w'antu umaka eotwelo ka Hamata pulu ndu l'okedi wa Edjibitu, la ntundu ka Latuyalaka, Unyashungu asu, nshi esambeli. 66 Lu lushi l'enanei, ndi akadianganya antu. Vo wakatatshokodi khum'ekanga, ku vo tshe wakatshu utsha la wakawo l'ongenonogeno a wuki l'etema, ne dia akambu w'ololo tshe wakatshela Latuyalaka ukambi andi Davidi la wudja andi Isariyele.

Latuyalaka Ambudja la Solomona Sheki (2 Ek. 7:11-22)

9 Lam'akashidiya Solomona mpika luudu la Latuyalaka, luudu la khum'ekanga la kene tshe kakandalangi ntsha, 2 Latuyalaka akene le Solomona etena ka hendi, uku akandene le ndi la Ngibeyona. 3 Latuyalaka akawutela ati: Dimi lakuki dombelo la

osengosengo wakayalombe la ntundu kami. Dimi lambukidia luudu lone dia nkitsha lukumbu lami loko pundju. Ashu ami la utema ami wayuyalaka loko pundju. 4 Naka we ayokendakendaka la ntundu kami, uku akakendakendaka sho Davidi l'utema wa mete ndu wusimbwi dia ntsha kene tshe kakamakutela dia nama elemba ami la adjangu ami, 5 ku layushikike kiti ka diulelu diaye lu Isariyele. 6 Keli naka nyu nyayukadimo uma le mi, nyu kana an'anyu, naka hanyulami elemba ami la adjangu wakamanyudjela, naka nyu nyayuyela ditemolatemola, nyayudittemola, 7 ku dimi layunya Isariyele uma lu kete yakamawasha, ndu layunya luudu lone lamumukidia dikambu dia lukumbu lami uma lu ashu ami. Ku Isariyele ayuyala engo ka dionyu ndu ka tola l'atei a wedja tshe. 8 Luudu lone layuyala elanyelu ka wuki. Untu tshe layeta laawo ayukashimo, ayusemala ati: Dikambu kuna diakatshela Latuyalaka kete nye la luudu lone okone? 9 Wayakaluya diui vati: Ne dia vo wakaseke Latuyalaka, Unyashungu awo, lakatundja washewo uma lu kete ya Edjibitu, ndu wakekama ditemolatemola, wakadikusela adui, la wakaditemola. Diako mbakatumela Latuyalaka asui ane tshe.

Elimu Ekina Wakatshi Solomona (2 Ek. 8:1-18)

10 Lam'aketi deku akumi ahendi diakahikaka Solomona mvudu hyendi, luudu la Latuyalaka ndu luudu la khum'ekanga, 11 Hirame, khum'ekanga ka Tura, akatumelaka Solomona etamba w'esasi la wa weoto ndu paunyi uku akandalangi. Ku khum'ekanga Solomona akasha Hirame esumba akumi ahendi wa lu leke la Ngalili. 12 Hirame akunela uma la Tura dia ntenda esumba wakawusha Solomona, keli ndi kumbengenangana. 13 Okone ndi akawumbula ati: Onalingu, na wuhu w'esumba eku wakayambisha? Ndi aketi esumba ako ati: Kete ya Kabula (kitshimudi ati: Anyanya). Osoku mbatuwuyetaka edja ndu elo. 14 Hirame akatumela khum'ekanga paunyi yediko ya talata lukama la akumi ahendi.

15 On'eli okondo w'ulimu wakakambisha khum'ekanga antu la khudu dia mpika luudu la Latuyalaka, luudu landi, Milo, l'eheli ka lukumbu la Jerusalema, Hazora, Mengido, la Ngezere. 16 Farayo, khum'ekanga ka Edjibitu, akatshu, akatolembia Ngezere, akakitshumbi, akadiaki asi Kanana waki

l'usumba ako. Ndi akasha on'andi la umuntu, wadi a Solomona, usumba ako uku dongi. 17 Solomona akahiki Ngezere la Bete-Horona ka l'esi, 18 Balata, la Tamara l'usui wa shenga, lu kete ya Juda. 19 Ndi akahiki esumba andi w'eumbelu tshe, esumba ne dia pusupusu yandi ya ta, esumba w'ambahemi andi wa falasa, la kene tshe kakangenangena Solomona mpika la Jerusalema, la Lebanona ndu lu kete tshe yakanduledi. 20 Antu tshe wakatshekala l'atei w'asi Amora, asi Hiti, asi Perizi, asi Hiwi, asi Jebuse waki kundjala asi Isariyele; 21 la an'awo wakatshekala l'okongo awo lu kete, ndu waki asi Isariyele kumbeya nshila ushiki, vo mbakosaka Solomona uku fumbi dia nkamba elimu a wulu. Osoku mbatuwukambaka edja ndu elo. 22 Keli Solomona kumbete asi Isariyele uku fumbi, ne dia vo waki alimbi, ekambi andi, elohe andi, elombodi andi wa ta, elombodi wa pusupusu yandi ndu w'ambahemi andi wa falasa.

23 Solomona akadji tupita kama tshanu la akumi atanu, dia mendaka ulimu wakatsheka antu wakawakambiaka la wulu.

24 Ona umuntu a Farayo akatumbi uma l'usumba a Davidi, akatoto lu luudu landi lakuhikela Solomona. L'okongo diku, Solomona akahiki Milo.

25 Solomona akalambula elambu wa lutshumba ndu wa ki tena satu l'eleku l'eleku l'ediakelu kakandatshela Latuyalaka. Ndi akatshumbaka ndu malashi l'ediakelu kako kaki la ntundu ka Latuyalaka. Osoku mbakandashidiya luudu.

26 Khum'ekanga Solomona akatshi mashua la Eziyona-Ngebere keli la Elote, l'emamu w'Uduwa a Tilili lu kete ya Edome. 27 Ku Hirame akatumi ekambi andi hita wa mashua wakeyaka ulimu a waki kame l'ekambi wa Solomona. 28 Vo wakakumi la Ofira, wakatosa paunyi yediko ya talata kama nyei la akumi ahendi, wakayela le khum'ekanga Solomona.

Khum'ekanga ka Umuntu ka Sheba Ambuya la Ndjenda Solomona (2 Ek. 9:1-12)

10 Khum'ekanga ka umuntu ka Sheba akuki lukumu la Solomona lu dikambu dia lukumbu la Latuyalaka. Ku ndi akayi le ndi la embula wa wulu dia ndjuwedika. 2 Ndi akakumi la Jerusalema l'ului a wuki w'antu la diango kota kota, kame la kamelo yakayembaka diango di'upumu, paunyi efula, l'ave w'ushinga a wulu. Ndi akatshu le

Solomona, akawutela kene tshe kaki l'utema andi. 3 Solomona akakadimula embula andi tshe. Nduku diui diakaheko khum'ekanga, diakindi kumbulimbishiya. 4 Lam'akenyi khum'ekanga ka umuntu ka Sheba wuki wa yimba ya Solomona ndu luudu lakandahiki, 5 wama waki lu mesa andi, edjaselu k'elohe andi, elimu la eloto a wane wakukambelaka ulimu, aboi andi l'elambu wa lutshumba wakandalambulaka lu luudu la Latuyalaka, ewu kandi kakakumela.

6 Ku ndi akatela khum'ekanga Solomona ati: Lukumu la yimba yaye la elimu aye lakamuki lu kete yami, leko mete. 7 Keli dimi kumbetawo lukumu lako ntundu dimi latayi, ndu latenyi l'ashu ami. Ku kakiane lambena nti: Vo kumvutalami kuyanga etenyi ka hendi. Yimba yaye la ongonyi aye ndeka lukumu lakamuki. 8 Antu aye, ekambi aye watemalaka la ntundu kaye, watukaka yimba yaye, weko la otshoko. 9 Latuyalaka, Unyashungu aye, lakakongenangena dia nkudjasha lu kiti ka diulelu dia Isariyele, atumbwami! Latuyalaka atukaka Isariyele ngandji nshi tshe, diako mbakandakudji khum'ekanga dia we ntshaka akambu w'usimbwi ndu w'ololo. 10 Ndi akasha khum'ekanga paunyi yediko ya talata lukama la akumi ahendi, diango di'upumu efula efula, l'ave w'ushinga a wulu. Nduku etena kékina kakayi diango di'upumu diedimi la ne diakasha khum'ekanga ka umuntu ka Sheba khum'ekanga Solomona.

11 Mashua wa Hirame wakela paunyi uma la Ofira, ndu etamba efula w'ukulungu, la ave w'ushinga a wulu. 12 Khum'ekanga akadji etamba w'ekulungu esuko lu luudu la Latuyalaka ndu lu luudu la khum'ekanga. Ndi akatshi ndu sese la akembi ne dia emimbi uma l'etamba ako. Nduku etamba w'ekulungu wakayi ntu uku eso. Ndu nduku untu akawaenyi ntu edja ndu elo.

13 Khum'ekanga Solomona akasha khum'ekanga ka umuntu ka Sheba kene tshe kakandalangi ndu kakandölombe ladiku dia diango diakawusha khum'ekanga. L'okongo diku, khum'ekanga ka umuntu akunela, akakalula utsha lu kete yandi, ndi la ekambi andi.

Ongonyi la Lukumu la Solomona (2 Ek. 9:13-24)

14 Efula ka paunyi kakalungulaka Solomona lu eleku otoi, kaki ya talata kama shamala la akumi asalumu, 15 ladiku dia nye yakelaka ambetshetshi w'ukanda, asundjishi wa diango, khumi ya dikanga tshe y'Arabiya

1 KHUMI YA DIKANGA

ndu embuledi wa kete. 16 Khum'ekanga Solomona akatshi dingawu dia waki kama hyendi dia paunyi ka lutshula. Engawu la engawu aki la paunyi yediko ya toshekele kama shamalu. 17 Ndi akatshi ndu dingawu dia tutshitshe kama shatu dia paunyi ka lutshula. Engawu la engawu aki la paunyi yediko ya mina shatu. Khum'ekanga akadikitsha lu Luudu l'Ukunda a Lebanona. 18 Khum'ekanga akatshi kiti ka diulelu k'ewanga, akakikumbi la paunyi kuleki dimena. 19 Kiti kako kaki la adelu asamalu la ntundu kato, eteniyi kato ka ladiku utsha l'okongo, aki utshimbidi. Kiti kako aki la anya ahendi l'umamu w'edjaselu. Difanelu dia tambwe pendi diaki lasuki l'anya. 20 Difanelu dia tambwe dikumi la pendi diaki lu wedi ako ehendi wa adelu. Nduku otoi aki wa fesa, ne dia lu nshi ya Solomona fesa aki engo k'anyanya. 22 Khum'ekanga aki la mashua w'uma la Tarashishi waketitaka l'ashi a waki kame la mashua wa Hirame. Mashua w'uma la Tarashishi wakayakaka etena otoi l'atei a deku satu satu, dia mbela paunyi, fesa, ewanga, kema, la ekungo.

23 Khum'ekanga Solomona akaleki khumi ya dikanga tshe ya la kete lu ongonyi la lu yimba. 24 Antu tshe wakayangaka mena Solomona la mbuka yimba yakawusha Unyashungu. 25 Ku vo tshe untu l'untu akelaka ulambu andi, diango dia fesa, diango dia paunyi, eloto, dihumo, diango di'upumu, falasa la punda. Osoku mbakawatshaka eleku l'eleku.

Solomona Ambutsha Ukunda wa Falasa la Pusupusu (2 Ek. 1:14-17; 9:25-28)

26 Solomona akasanganya pusupusu ya ta la ambahemi wa falasa. Ndi aki la pusupusu ya ta kinunu la kama nyei, la ambahemi wa falasa nunu dikumi la pendi. Ndi akayikitshaka lu esumba wakandati, dia nkitshaka pusupusu ya ta, ndu motshi la Jerusalema lasuki la khum'ekanga. 27 Khum'ekanga akete fesa anyanya uku ave la Jerusalema, ndu etamba w'esasi uku etamba wa kumu, yatulaka l'ukidi efula efula. 28 Falasa ya Solomona yakayakaka uma lu kete ya Edjibitu, la Kue, asumbishi wa khum'ekanga wakayilungulaka uma la Kue l'ushinga wakawashikike. 29 Ushinga

wa pusupusu ka ta otoi kakatumbaka uma l'Edjibitu aki shekele ya fesa kama shamalu, la ushinga wa falasa otoi shekele lukama la akumi atanu. Vo wakayelaka ndu le khumi ya dikanga tshe y'asi Hiti, ndu le khumi ya dikanga ya Suriya.

Esekelo k'Otemwelo ka Solomona, Atunyi wa Solomona

11 Khum'ekanga Solomona akalangaka amantu w'asi wedja efula, kame la on'a Farayo: w'asi Moaba, w'asi Amona, w'asi Edome, w'asi Sidona, w'asi Hiti. 2 Oso eli wedja wakatelaka Latuyalaka asi Isariyele ati: Tanyutshukanaki la wo, ndu vo tawutshukanaki la nyu, watukukadimula etema anyu dia nyu ndjela ditemolatemola diawo. Keli Solomona akamamemaka uma lu ngandji kakandawaukaka. 3 Ndi akose ana wa khumi ya dikanga kama esambeli wadi, la esika kama shatu. Ku wadiendi wakakadimula utema andi. 4 Lu etena kakayala Solomona usumbi, wadiendi wakenge utema andi utsha le ditemolatemola. Ku utema andi kundjala tshe le Latuyalaka, Unyashungu andi, uku aki utema wa Davidi, shi. 5 Solomona akayeli Ashetarota, etemolatemola k'asi Sidona, ndu Milikome, engo ka wononyi k'asi Amona. 6 Solomona akatshi kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka. Ndi kundjela Latuyalaka l'utema tshe uku akatshaka Davidi, shi. 7 Ku Solomona akatshi Kemoshe, engo ka wononyi k'asi Moaba, la Moleka, engo ka wononyi k'asi Amona l'ukungu weli lu leke l'ehutwelu la Jerusalema. 8 Ndi akatshela wadiendi tshe w'asi wedja, wakatshumbelaka ditemolatemola diawo tsho ndu wakadilambulaka elambu, pupu.

9 Latuyalaka akumalela Solomona kele, ne dia ndi akanya utema andi le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, lakene le ndi tena pendi. 10 Ndi akawudjela olembe lu dikambu ne, diaha ndjela ditemolatemola. Keli Solomona kunama aui wakawutela Latuyalaka. 11 Ku Latuyalaka akawutela ati: Ne dia we akatshi okone, kunama daka diami la elembe wakamakudjela, layunya diulelu uma l'anya aye, layudisha ukambi aye. 12 Dikambu otoi, dimi haludiosa lam'ekiye la lumu, dikambu dia sho Davidi. Keli layudihotola uma l'anya w'on'aye. 13 Dimi halohotola diulelu tshe. Dimi layutshikela on'aye wudja otoi dikambu dia ukambi ami Davidi, ndu dia Jerusalema yakamasonola.

14 Latuyalaka akatundjiya Solomona utunyi Hadada, uma lu diuhu dia

khum'ekanga ka Edome, dia ndo la ndi. 15 Lu etena kakaloshaka Davidi Edome, Joaba, olombodi w'alimbi, akatshu dia ntukhunde wane wakavu. Ndi akatudiaka apami tshe waki la Edome. 16 (Ne dia Joaba akatshikala leko ngondo shamalu ndi la Isariyele tshe, edja ndu lam'akandashili apami tshe waki la Edome ushiki). 17 L'etena kako, kakalawo Hadada ndi la ekambi wa shi, asi Edome, utsha l'Edjibitu, laso Hadada eki djongo ya hyami. 18 Vo wakunela uma la Midiyana, wakatshu utsha la Parana. Vo wakatosa apami w'asi Parana, wakatshu utsha l'Edjibitu, wakakumi l'Edjibitu le Farayo, khum'ekanga ka Edjibitu. Farayo akasha Hadada luudu, akukimanyia ka la mbu ya nde ndu akawusha kete ya nkamba dikambo. 19 Hadada akahumo lukulu l'olo lu ashu wa Farayo. Osoku ndi akawusha onangu wadendi wadi, onangu wadendi Tapenese. 20 Ndi akuti la ndi ona pami, Ngenubata. Tapenese akukidia awele lu luudu la Farayo. Ku Ngenubata akayalaka lu luudu la Farayo, l'atei w'ana wa Farayo. 21 Lam'akuki Hadada lukumu l'Edjibitu ati: Davidi akayeli washu, ndu Joaba, olombodi w'alimbi, akavu, ndi akatela Farayo ati: Ukimo ntshu lu kete yami. 22 Ku Farayo akawumbula ati: Kakona kayumbaye la le mi, kalangaye ntsho lu kete yaye? Ndi akukaluya diui ati: Nduku engo, keli ukimo ntshu.

23 Unyashungu akatundjiya Solomona utunyi ukina wa ndo la ndi, Rezona, ona pami Eliyada, lakalawo uma laka khumendi Hadadezere, khum'ekanga ka Zoba. 24 Ndi akasanganya antu la le ndi, ku ndi akayala olombodi w'ului w'amvuwi wa mbu ya nde, l'okongo a lam'akadiakaka Davidi asi Zoba. Vo wakatshu la Damaseke, wakatudjase leko, ku wakatuwudja khum'ekanga la Damaseke. 25 Ndi aki utunyi wa Isariyele lu nshi tshe ya lumu la Solomona; akatshaka kolo uku akatshaka Hadada. Ndi akahetshaka asi Isariyele; akulela la Suriya.

26 Ku Jeroboama, on'a Nebate, ukambi wa Solomona, usi Efarayima wa Zereda, on'a Zerua, wadi aki udu, akedia lunya le khum'ekanga. 27 Dikambu ne mbakandeme lunya le khum'ekanga. Solomona akahiki Milo, ndu akadihi ahuli wakalana l'usumba wa Davidi, shi. 28 Jeroboama aki la wulu ndu la dihunga. Solomona akenaka ulimu wakakambaka pami kako la wulu ndu la dihunga. Ku ndi akukitsha olombodi w'antu wakawakambiaka elimu la wulu wa lu luudu la Josefu. 29 L'etena keso, Jeroboama

akayatumbaka uma la Jerusalema, akayuhumana la umvutshi Ahidja, usi Shilo, lu mbuka olote ukutu w'uyuyu. Vo ahendi atu mbaki l'usui. 30 Ahidja akose ukutu w'uyuyu wakandalote, akawati betshi dikumi la pendi. 31 Ku ndi akatela Jeroboama ati: Ose betshi dikumi ne dia okone mbata Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, ati: Enda, lutsha mpotola diulelu uma l'anya wa Solomona, ku layukusha wauhu dikumi. 32 (Keli ndi ayuyala la diuhu otoi dikambu dia ukambi ami Davidi, ndu ne dia Jerusalema, usumba wakamasonola l'atei a wauhu tshe wa Isariyele). 33 Ne dia vo wakanseke, wakatemola Ashitoret, etemolatemola ka umuntu k'asi Sidona; Kemoshe, etemolatemola k'asi Amona, ndu ne dia vo kengkendakenda lu mbuka yami, dia ntsha akambu w'usimbwi lu ashu ami, ndu dia nama elembe ami la adjangu ami, uku akatshaka Davidi, shi Solomona. 34 Dimi halunya diulelu tshe uma l'anya andi. Keli layuwete umbuledi lu nshi ya lumu landi tshe lu dikambu dia ukambi ami Davidi, lakamasonola ndu lakalamaka elembe ami la adjangu ami. 35 Keli dimi layunya diulelu uma l'anya wa on'andi, ku layukusha wauhu dikumi. 36 Dimi layutshika diuhu otoi le on'andi, dia ukambi ami Davidi ndjala la tala nshi tshe la ntundu kami, la Jerusalema, usumba wakamasonola dia nkitsha lukumbu lami leko. 37 Dimi layukosa, ku we ayulela kene tshe kayulanga utema aye, we ayuyala khum'ekanga ka Isariyele. 38 Naka we ayukitanyia kene tshe kayumukutelaka, naka we ayokendakendaka lu mbuka yami ndu ayutshaka kene kusimbwi lu ashu ami dia nama elembe ami la adjangu ami, uku akatshaka ukambi ami Davidi, dimi layuyala la ye. Dimi layukuhikela luudu lushikikadi, uku akamahikela Davidi, ndu layukusha Isariyele. 39 Uma lu dikambu ne mbayumusuya tukanula ta Davidi, keli aha pundju. 40 Solomona akayangi dia ndjaka Jeroboama. Ku Jeroboama akunela, akalawo utsha l'Edjibitu le Shishake, khum'ekanga ka Edjibitu. Ndi akatutshikala l'Edjibitu edja ndu lam'akavu Solomona.

Nyoi ka Solomona (2 Ek. 9:29-31)

41 Undi, etsha ekina wa Solomona, akambu tshe wakandatshaka ndu yimba yandi kunfundama lu buku di'etsha wa Solomona? 42 Solomona akulela Isariyele tshe deku akumi anei la Jerusalema. 43 Ndi akayeli washu; akakhundema l'usumba wa

1 KHUMI YA DIKANGA

Davidi, shi. Ku on'andi Rehoboama akulela lu dihuli diandi.

Etoimbokwelo ka Isariyele (2 Ek. 10:1-11:4)

12 Rehoboama akatshu la Shekeme, ne dia Isariyele tshe wakatshu la Shekeme dia ntuwudja khum'ekanga. 2 Lam'akuki Jeroboama, on'a Nebate, lukumu (ndi aki l'Edjibitu, lene akandalawo khum'ekanga Solomona), ku ndi akakalula uma l'Edjibitu. 3 Vo wakatumi antu dia ntuweta. Ku Jeroboama la ului tshe wa Isariyele wakatshu le Rehoboama, wakatuwutela vati: 4 Sho akete lokoho lasu wutshu, ku kakiane we ukitshakitsha lohombo lone la wulu ndu lokoho lone la wutshu lakatatahi sho, ku shu tayuyala antu aye. 5 Ndi akawatela ati: Nyutshu, keli kanyukaluli le mi l'okongo wa nshi shatu. Ku vo wakatshu.

6 Khum'ekanga Rehoboama akambula esumbi waki lasuki la Solomona, shi, lam'akindi la lumu, ati: Wuhu akona wayumukaluya wudja one diui? 7 Ku vo wakawutela vati: Naka we ayukimanya wudja one elo, ayakambela ulimu, ndu naka we ayakaluya aui w'ololo, vo wayuyala antu aye pundju. 8 Keli Rehoboama akatshiki daku diakulaki esumbi, akatshu dia ntumbela elongo w'apami wakuli kame la ndi, ndu waki lasuki la ndi. 9 Ndi akawambula ati: Diui diakona diayumutukaluya wudja one wakamvutela vati: Ukitshakitsha lokoho lakatatahi sho? 10 Ku elongo w'apami wakuli kame la ndi, wakawutela vati: Okone mbayuyutela wudja wakawutela vati: Sho akete lokoho lasu wutshu, keli we, utahulilo! Okone kuwateli vati: Luhita lami la tshungutshungu ndeka lukendi la papa wuki. 11 Papa akanyahe lokoho la wutshu, ku kakiane, dimi layulete wutshu wuleki le nyu. Papa akanyokomolaka eshingo, keli dimi layunyulumatsha kutu.

12 Jeroboama la wudja tshe wakakalula lushi la satu le khum'ekanga Rehoboama, uku akandawatela ati: Kanyukaluli le mi l'okongo a nshi shatu. 13 Khum'ekanga akakaluya wudja diui dia wulu. Ndi akatshiki daku diakulaki esumbi, 14 akateketa la wo uku akawutela elongo w'apami ati: Papa akete lokoho la nyu wutshu, keli dimi layutamanya lete wutshu le nyu. Papa akanyokomolaka eshingo, keli dimi layunyulumatsha kutu. 15 Okone khum'ekanga kumbukela wudja, ne dia dikambu so diakayi uma le

Latuyalaka, dia nshidiya diui diakandati le Ahidja, usi Shilo, lu dikambu dia Jeroboama, on'a Nebate.

16 Ku lam'akenyi Isariyele vati: Khum'ekanga hatukedi, vo wakukaluya diui vati: Etenyi kakona kesu la to kame la Davidi? Shu kema la ukito kame la on'a Jese. Isariyele li, nyutshu lu mvudu yanyu y'apema. Davidi li! kakiane ulami khumbu kaye. Ku Isariyele wakatshu lu mvudu yawo y'apema. 17 Asi Isariyele wakadjashi l'esumba wa Juda atu, mbakulela Rehoboama. 18 Ku khum'ekanga Rehoboama akatumi Adorama, laki olombodi a wane wakakambiaka antu elimu la wulu. Keli Isariyele tshe wakuki Adorama ave, ku ndi akavu. Okone khum'ekanga Rehoboama akasamanya dia mbahema lu pusupusu kandi, dia ndawo utsha la Jerusalema. 19 Osoku mbakakakito Isariyele uma le khumbu ka Davidi edja ndu elo. 20 Isariyele tshe wakuki lukumu vati: Jeroboama akakalula, vo wakatumi antu dia ntuweta, dia ndi ndja lu lusanganya. Ku vo wakayuwudja khum'ekanga ka Isariyele tshe. Nduku untu lakayeli khumbu ka Davidi, tshikima diuhu dia Juda tu.

21 Lam'akakumi Rehoboama la Jerusalema, ndi akatusanganya khumbu tshe ka Juda la diuhu dia Bendjamina, andoshi wa ta nunu lukama la akumi enanei wakeyaka ndo ta ololo dia vo ntolosha khumbu ka Isariyele, dia mbakaluya lu diulelu dia Rehoboama, on'a Solomona. 22 Keli diui dia Unyashungu diakayi le Shemaya, umvutshi a Unyashungu, ati: 23 Otekete la Rehoboama, on'a Solomona, khum'ekanga ka Juda, la khumbu tshe ka Juda, ka Bendjamina, ndu le antu wakatshikalala vati: 24 Latuyalaka kata okone ati: Tanyutshokaki, ndu tanyoloshaki anengenyu asi Isariyele, nyu tshe, untu l'untu akaluli lakandi, ne dia uma le mi mbuyi dikambu ne. Vo wakakitanyia diui dia Latuyalaka. Ku vo wakakalula la wakawo, uku akandawatela.

Jeroboama Ambolombola Isariyele Utsha lu Kolo

25 Jeroboama akahiki usumba wa Shekeme lu leke l'akuna wa Efarayima, akadjase leko. Ku ndi akatumbi uma leko, akatuhika Penuele. 26 Ku Jeroboama akati l'utema ati: Kakiane diulelu dia yukalula le khumbu ka Davidi. 27 Naka antu ane wayutshokaka la Jerusalema dia ntulambula elambu lu luudu la Latuyalaka, etema awo wayukadimo utsha le khumewo Rehoboama,

khum'ekanga ka Juda. Vo wayutandjaki, ku vo nkalula le Rehoboama, khum'ekanga ka Juda. 28 Lam'akashili khum'ekanga nkana yimba, ndi akatshi tana ta ngombe tuhendi ta paunyi; akatela Isariyele ati: Isariyele li! ndi etali katunyutshokaka la Jerusalema li! Isariyele, nyendi ditemolatemola dianyu, diakanyutundja uma lu kete ya Edjibitu. 29 Ndi akakitsha yana ya ngombe motshi la Betele, ku kina la Dane. 30 Dikambu so diakayala kolo. Antu wakatshu la Dane dia ntotemola yana ya ngombe motshi. 31 Jeroboama akahiki mvudu lu ahuli wa ladiku, akadji antu wakandose uma l'atei a wudja tshe elombedi, waki kundjala asi Lewi. 32 Jeroboama akadjanga dia vo ndjalaka la lushi la wuki lu lushi la dikumi l'atanu, lu ngondo k'enei, uku lushi la wuki laki la Juda. Ku ndi akalambulaka elambu l'ediakelu. Osoku mbakandatshaka la Betele, dia vo nambulaka tana ta ngombe takandatshi. Ndi akakitsha elombedi lu alunga wakandatshi la Betele. 33 Ku ndi akambela l'ediakelu kakandatshi la Betele lushi la dikumi l'atanu la ngondo k'enei, ngondo kakandasonola uku lulangu landi. Ndi akadjangela asi Isariyele dia vo ndjala la lushi la wuki, akambela l'ediakelu dia ntutshumba tsho.

Umvutshi w'Uma la Juda Ambewula Jeroboama

13 Nyulungi, umvutshi a Unyashungu omotshi akakumi la Betele uma la Juda, uma lu diui dia Latuyalaka lam'akemadi Jeroboama l'ediakelu dia ntshumba ntsho. 2 Ndi akahangohangwela ediakelu uma lu diui dia Latuyalaka ati: Ediakelu! ediakelu li! Latuyalaka kata okone ati: Ulungi, ona pami omotshi ayuto lu luudu la Davidi, lukumbu landi Josiya. Ndi ayulambula elombedi wa l'alunga ladiku diaye, wako watshumba tsho ladiku diaye. Ndu wayutshumba weka w'antu ladiku diaye. 3 Umvutshi akakimo djimbitelu lushi lako ati: On'eli djimbitelu yakati Latuyalaka ati: Nyulungi, ediakelu kayate, ku utuku w'uma ladiku diato wayudiangana. 4 Lam'akuki khum'ekanga diui dia umvutshi a Unyashungu lakahangwela ediakelu ka la Betele, ndi akasimbula lunya ladiku di'ediakelu ata ati: Nyuwundi! Ku lunya lakasimbula Jeroboama lakumi tu, ku ndi kumbeya lukaluya uya le ndi ntu. 5 Ediakelu kakate, ku utuku waki ladiku diato wakadiangana, uku djimbitelu yakakimo umvutshi a Unyashungu uma lu

diui dia Latuyalaka. 6 Khum'ekanga akatela umvutshi a Unyashungu ati: Osengesengele Latuyalaka, Unyashungu aye, ndu onombe le dia lunya lami nkalangana. Umvutshi a Unyashungu akosengasengela Latuyalaka, ku lunya landi lakakalangana, lakayala uku akilo ntundu. 7 Khum'ekanga akatela umvutshi a Unyashungu ati: Yeti tutshu lakami, utukutumuya yema, layutukusha wedi. 8 Keli umvutshi akukaluya diui ati: Kuyanga we ayumbisha etenyi ka hendi ka luudu laye, dimi hatshu la ye. Dimi halole kuyanga no ashi lu dihuli ne. 9 Ne dia olembe one mbakambidjangela Latuyalaka ati: Tolekaki ma, tonokaki ashi, ndu ntukalulaki lu mbuka kakayayi. 10 Okone ndi akatshu lu mbuka kekina, kunkalula lu mbuka kakandayi uya la Betele.

11 Umvutshi omotshi w'usumbi akadjashi la Betele. On'andi a pami omotshi akatusanyia akambu tshe wakatshi umvutshi a Unyashungu la Betele lushi lako, wakatela shewo ndu aui tshe wakandatela khum'ekanga. 12 Ku ndi akawambula ati: Lu mbuka kakona kakandatshwe? An'andi wakenyi mbuka kakatshu umvutshi a Unyashungu lakayi uma la Juda. 13 Ndi akatela an'andi ati: Nyukitshiya edye ladiku dia punda. Vo wakukitshiya edye ladiku dia punda. Ku ndi akahema ladiku diato, 14 akayeli umvutshi a Unyashungu, ku ndi akatutana udjashi la tshina di'uwamba. Ndi akawumbula ati: We keli umvutshi a Unyashungu, lakayi uma la Juda? Ndi akukaluya ati: Elu, dimi. 15 Ku ndi akawutela ati: Yeti tutshu lakami, utali yema ya ma. 16 Keli ndi akukaluya diui ati: Dimi haleyi nkalula la ye kuyanga ntsho lakaye. Dimi halole la ye ma, kuyanga no la ye ashi lu dihuli ne. 17 Ne dia diui dia Latuyalaka diakamvutela ati: Tolekaki ma leko kuyanga no ashi, ndu tukalulaki lu mbuka kakayuyutsho. 18 Ndi akukaluya diui ati: Ndu dimi, umvutshi mbemi uku we. Ondjelo akamvutedi uma lu diui dia Latuyalaka ati: Utuyi la ndi lakaye, keli ayuli ma ndu ayono ashi. Osoku mbakandukesi. 19 Umvutshi a Unyashungu akakalula landi, akatole ma, ndu akatono ashi lu luudu la pami kako.

20 Kam'akawadjashi lu mesa, diui dia Latuyalaka diakayi le umvutshi wakukaluya. 21 Ku ndi akalelela umvutshi a Unyashungu lakayi la Juda ati: Latuyalaka kata ati: Ne dia we akahedia diui dia Latuyalaka, kunkitanyia olembe wakakudjela Latuyalaka, Unyashungu aye, 22 keli we akakaludi,

1 KHUMI YA DIKANGA

amboyole ma, ndu ambuyono ashi lu dihuli diakandakutela ati: Tolekaki ma, tonokaki ashi, udu aye hawukundama lu diumbu dia washo. 23 Lam'akashidiya umvutshi wakandakutela nde ma la no ashi, ndi akûkelekele edye lu punda. 24 Umvutshi a Unyashungu akunela, ndi akatuhumana la tambwe. Ku to kakûdiaki. Udu andi akakalema lu mbuka, punda kakatshikala la le wo, ndu tambwe kakemadi lasuki la wo. 25 Antu waketi laawo, wakenyi udu wukalemi lu mbuka, la tambwe kemadi lasuki la wo. Ku vo wakatuta dikambu so l'usumba wakadjashi umvutshi w'usumbi.

26 Lam'akuki umvutshi w'usumbi, lakatûkaluya uma lu mbuka dikambu so, ndi akati ati: Umvutshi a Unyashungu, lakahedia diui dia Latuyalaka oso. Diako mbakukimwi Latuyalaka. 27 Ndi akatela an'andi w'apami ati: Nyunkelekele edye lu punda, ku vo wakakikeleka. 28 Ndi akatshu, akatutana udu andi wukalemi lu mbuka. Ku punda la tambwe wemadi lasuki l'udu. Tambwe konde udu, ndu kundjaka punda. 29 Umvutshi ako akûnya udu w'umvutshi a Unyashungu, akawahie ladiku dia punda, akakalula la ndi l'usumba dia ntûkhunde ndu dia ntutsha utanda andi. 30 Ndi akatukhunde lu wuku andi wa diumbu, akuleli, ati: Yee! onalingu! 31 Lam'akandashili mbûkhunde, ndi akatela an'andi ati: Lam'ayumuvo, kanyunkhunde lu wuku one wambukhundema umvutshi a Unyashungu. Kanyukitsha weka ami lasuki la weka andi. 32 Ne dia diui di'uma le Latuyalaka diakandahangwela ediakelu ka la Betele ndu mvudu tshe ya lu alunga weli l'esumba ba la Samariya, diayushidiyama.

33 L'okongo a dikambu ne, Jeroboama kumumo uma lu mbuka kandi ka kolo. Ndi akadji elombedi wa lu alunga wakandasonola uma l'atei a wudja ntu. Untu tshe lakalangi, ku ndi mbûkidia olombedi wa lu alunga. 34 Uma lu dikambu dia kolo ne, mbakashili luudu la Jeroboama ushiki, mbakalashisho uma ladiku dia kete.

Ahidja Ambuta Akambu Wahatayi lu Dikambu dia Jeroboama

14 L'etena keso Abidja, ona pami a Jeroboama, akayala la kandji. 2 Jeroboama akasengasenga wadendi ati: Olote ahondo akina waheya antu vati: Wadi a Jeroboama keye, uneli utshu la Shilo. Leko keli umvutshi Ahidja, lakamvutela ati: We kayuyala khum'ekanga ka wudja one. 3 Ose ekama dikumi wa ma, ekati, la

puki k'usanga, utshu le ndi. Ndi ayutukutela dikambu diayuyala le ona.

4 Wadi a Jeroboama akatshi osoku, akunela, akatshu utsha la Shilo, akatukuma laka Ahidja. Ahidja komenaka ntu, ashu andi wakayala enguli, ne dia ndi aki usumbi. 5 Latuyalaka akatela Ahidja ati: Ulungi, wadi a Jeroboama one ayayi dia ndjukumbula dikambu dia on'andi, ne dia ona eko la kandji. Kuyuwuteli wuhu one la wuhu one.

Lam'ayundukuma, ndi ayuyafanya la umuntu ukina. 6 Okone lam'akuki Ahidja kindu yandi lam'akandasukana la suku, ndi akawutela ati: Wadi a Jeroboama, oto, ukundi alangaye ndjafanya la umuntu ukina? Lambosengwama dia nkutela aui wa wulu. 7 Tshoka kututeli Jeroboama wati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata ati: Dimi lakakedia uma l'atei w'antu, lakakudji uwandji a wudja ami Isariyele. 8 Dimi lakahotola diulelu uma lu khumbu ka Davidi, lakakushadio. Keli we, kundjala uku aki ukambi ami Davidi, lakalamaka elembe ami ndu lakandjelaka l'utema tshe, lakatshaka paka akambu w'usimbwi lu ashu ami. 9 We akatshi kolo ndeka antu tshe waki la ntundu kaye, we akayatshela ditemolatemola la dikishi dia lololola, dia mbukiami kele. We akambikadja l'okongo aye. 10 Uma lu dikambu so mbayangami ntuama elanyelu lu luudu la Jeroboama. Layudiaka usika pami tshe leli lu diuhu dia Jeroboama, one leli fumbi ndu one luyadjasedi lu Isariyele. Dimi layomba khumbu ka Jeroboama uku atombaka untu tumi, edja ndu khumbu kako kambushila. 11 Usika Jeroboama tshe layuvo l'usumba, fo yayuwole; la one layuvo l'usui, fudu ya l'ulungu yayuwole, ne dia Latuyalaka kata. 12 Okone uneli, ukaluli lakaye. Kam'ayuyukuma l'eotwelo k'usumba, ona ayuvo. 13 Isariyele tshe wayûlela, wayûkhunde. Paka ndame utu kayukhundema lu diumbu uma lu diuhu dia Jeroboama, ne dia paka ndame utu yema y'ololo la ntundu ka Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. 14 Latuyalaka ayudja khum'ekanga lu Isariyele, kayushila khumbu ka Jeroboama ushiki lushi lako. Aha elo kayutshama dikambu diako? 15 Latuyalaka ayusutshasutsha Isariyele uku atusutshasutshaka ashi sopo. Ndi ayukhundula Isariyele uma lu kete y'ololo nye yakandasha washewo. Ndi ayutâhandjula la wedi wa Eyufarate, ne dia vo wakayatshela dikishi dia mbukia Latuyalaka kele. 16 Ndi ayukimo Isariyele ne dia kolo ya Jeroboama,

yakandatshi ndu yakandanganyia Isariyele.

17 Wadi a Jeroboama akunela, akatshu. Ndi akakumi la Tiriza. Lam'akandakumi la suku dia luudu, ona akavu. Ku Isariyele tshe wakûkhunde, wakûleli, 18 uku diui diakati Latuyalaka l'ungu w'ukambi andi, umvutshi Ahidja. 19 Enda etsha ekina wa Jeroboama, uku akandalokaka ata, ndu uku akandulela, wambufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele. 20 Jeroboama akulela deku akumi ahendi la pendi, ndi akayeli washi. Ku on'andi Nadaba akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Rehoboama (2 Ek. 12:1-16)

21 Rehoboama, on'a Solomona, akulela Juda. Ndi aki la deku akumi anei la otoi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la esambeli la Jerusalema, usumba wakasonola Latuyalaka l'atei a wauhu tshe wa Isariyele dia nkitsa lukumbu landi. Lukumbu la nyangu Rehoboama laki Nama, usi Amona. 22 Asi Juda wakatshi akambu waki kolo lu ashu wa Latuyalaka, wakawukia kandjema la kolo yakawatshaka, yuleki nye yakatshaka washewo. 23 Ndu vo wakayahikela alunga kame la dimeta, la dikishi ladiku dia akuna tshe w'etali, ndu la tshina di'utamba tshe w'uyuyu. 24 Ndu apami, akanga a luseka, wakunanaka l'asekawo apami waki lu kete. Vo wakukuyaka ditshelu tshe dia wononyi dia wakujya wakatshanya Latuyalaka uma la ntundu k'asi Isariyele.

25 L'eleku ka tanu ka diulelu dia Rehoboama, Shishake, khum'ekanga ka Edjibitu, akayi dia ndjolosha Jerusalema. 26 Ndi akose ekundji wa lu luudu la Latuyalaka ndu wa luudu la khum'ekanga, akatole tshe. Ndi akose dingawu tshe dia paunyi diakatshi Solomona. 27 Khum'ekanga Rehoboama akatshi dingawu di'ohotela lu dihuli diadio, akadikimo l'anya w'elombodi w'andawi wakalamaka luudu la khum'ekanga. 28 Tena tshe lam'akotoka khum'ekanga lu luudu la Latuyalaka, ndawi akadimbaka, akadikaluyaka lu luudu l'andawi.

29 Undi, etsha ekina wa Rehoboama la akambu tshe wakandatshaka hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 30 Ta diakayalaka l'asa Rehoboama la Jeroboama tena tshe. 31 Rehoboama akayeli washi, ku wakûkhunde la le washi, l'usumba wa Davidi. Lukumbu la nyangu laki Nama,

usi Amona. Ku on'andi Abidjame akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Abidjame (2 Ek. 13:1-22)

15 L'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Jeroboama, on'a Nebate, kakatela Abidjame mbulela Juda. 2 Ndi akulela deku satu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Maka, on'a Abisaloma. 3 Ndi akayakimo lu kolo tshe yakatshaka shi la ntundu kandi. Utema andi tshe kundjala le Latuyalaka, Unyashungu andi, uku aki tshendi Davidi. 4 Keli lu dikambu dia Davidi, mbakawusha Latuyalaka, Unyashungu andi, tala la Jerusalema dia mbedia kanula yandi l'okongo andi, la dia nshikike Jerusalema. 5 Ne dia Davidi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, ndi kombetola lu kene tshe kakawudjanga Latuyalaka lu nshi ya lumu landi tshe, tshikima lu dikambu dia Uriya, usi Hiti. 6 Ta diakayalaka l'asa Rehoboama la Jeroboama lu nshi tshe yaki Rehoboama la lumu. 7 Etsha wa Abidjame, la kene tshe kakandatshaka, kunfundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? Ta diakayalaka l'asa Abidjame la Jeroboama. 8 Abidjame akayeli washi, wakûkhunde l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Asa akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Asa (2 Ek. 14:1-5; 15:16-19)

9 L'eleku ka akumi ahendi ka Jeroboama, khum'ekanga ka Isariyele, kakatela Asa mbulela Juda. 10 Ndi akulela deku akumi anei la otoi la Jerusalema. Lukumbu la tshendi laki Maka, on'a umuntu a Abisaloma. 11 Asa akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, uku akatshaka tshendi Davidi. 12 Ndi akanya apami, akanga a luseka, wakunanaka la anyawo apami uma lu kete. Ndi akanya dikishi tshe diakatshaka washi. 13 Ndi akanya diulelu dia khum'ekanga ka umuntu le tshendi Maka, ne dia ndi akatshi ekishi ne dia Ashera. Asa akatshatsha ekishi lasuki la kyoko ya Kidirona. 14 Keli alunga kunshila, kuyanga utema wa Asa tshe waki le Latuyalaka lu nshi ya lumu landi tshe. 15 Ndi akakitsa diango diakatakitshisa shi, ndu diakandakidia ndame, dia fesa, dia paunyi la puki, lu luudu la Latuyalaka.

Sheki ya Asa la Bene-Hadada (2 Ek. 16:1-14)

16 Ta diakayala l'asa Asa la Basha,

1 KHUMI YA DIKANGA

khum'ekanga ka Isariyele, lu nshi yawo ya lumu tshe. 17 Basha, khum'ekanga ka Isariyele, akayi dia ndjolosha Juda. Ndi akayuhika Rama dia nshimba asika Asa, khum'ekanga ka Juda, ntumba la mboto. 18 Asa akose fesa tshe, la paunyi tshe yakatshikala lu aumbelu wa lu luudu la Latuyalaka, ndu wa lu luudu la khum'ekanga, akayisha ekambi andi wakandatumi le Bene-Hadada, on'a Tabirimona, on'a Heziyona, khum'ekanga ka Suriya, lakadjashi la Damaseke. Khum'ekanga Asa akûtumela diui ati: 19 Shu ahendi, tudji sheki uku akatadji papa la sho. Kakiane lambukutumela ushasha wa fesa la wa paunyi. Tshoka tudiaki sheki yakayadji, we la Basha, khum'ekanga ka Isariyele, mbayundumpiko. 20 Bene-Hadada akukela khum'ekanga Asa. Ndi akatumi elombodi andi w'alimbi dia ntolosha esumba wa Isariyele, ku ndi akalembia Idjona, Dane, Abele-Bete-Maka, Kinerote tshe, ndu kete tshe ya Nafetali. 21 Lam'akuki Basha lukumu, ndi akakimo mpika Rama. Ndi akatshikala la Tiriza. 22 Khum'ekanga Asa aketi Juda tshe, kuntshika nduku untu. Vo wakatosi ave la etamba wakatsheka Basha elimu wa mpika Rama. Ku khum'ekanga Asa akatshi la wo ulimu wa mpika Ngeba ka la Bendjamina la Mizipa. 23 Undi, etshe ekina tshe wa Asa, wulu andi la akambu tshe wakandatshaka ndu esumba wakandahiki, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? Ndi aki la kandji lu akaka tena tshe lu nshi yandi y'usumbi. 24 Asa akayeli washi, akakhundema la le washi, l'usumba wa Davidi tshendi. Ku on'andi Jehoshafata akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Nadaba

25 Nadaba, on'a Jeroboama, akulela Isariyele lu eleku ka hendi ka Asa, khum'ekanga ka Juda. Ndi akulela Isariyele deku pendi. 26 Ndi akatshi kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka; akakendakenda lu mbuka ka shi, akayakimo lu kolo yakanganyia shi Isariyele.

27 Basha, on'a Ahidja, uma lu khumbu ka Isakara, akûts hwela sheki. Ku ndi akûdiaki la Ngibetona, lu kete y'asi Filistiya, lu etena kakadingi Nadaba la Isariyele tshe Ngibetona. 28 Basha akûdiaki lu eleku ka satu ka Asa, khum'ekanga ka Juda, ku ndi akulela lu dihuli diandi. 29 Lam'akandayala khum'ekanga, ndi akadiaki khumbu tshe ka Jeroboama, kumpandja nduku untu. Ndi akadiaki wane tshe waki la lumu uku diui

diakatela Latuyalaka ukambi andi Ahidja, usi Shilo, 30 ne dia kolo yakatshi Jeroboama, ndu ne diakandanganyia Isariyele dia mbutsha Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kele.

31 Undi, etshe wa Nadaba, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 32 Ta diakayalaka l'asa Asa la Basha, khum'ekanga ka Isariyele, lu nshi ya lumu lawo tshe.

Diulelu dia Basha

33 Lu eleku ka satu ka Asa, khum'ekanga ka Juda, Basha, on'a Ahidja, akulela Isariyele tshe la Tiriza. Ndi akulela deku akumi ahendi la nei. 34 Ndi akatshi kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, akakendakendaka lu mbuka ka Jeroboama, akayakimo lu kolo yakanganyia Jeroboama Isariyele.

16 Diui dia Latuyalaka diakayi le Jehu, on'a Hanani, lu dikambu dia Basha ati: 2 Dimi lakakedia uma lu ditshu, ku lakakudji uwandji wa wudja ami Isariyele. Keli ne dia we akakendakendaka lu mbuka ka Jeroboama, ndu ne dia we akanganyia wudja ami Isariyele dia vo mbutshami kele lu kolo yawo, 3 uki, dimi layomombia Basha la khumbu kandi, layete khumbu kaye uku khumbu ka Jeroboama, on'a Nebate. 4 Usika Basha layuvo l'usumba, fo yayuwole; la one tshe layuvo l'usui, fudu yayuwole.

5 Undi, etshe ekina wa Basha, akambu wakandatshaka, la wulu andi w'ata, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 6 Basha akayeli washi, wakûkhunde la Tiriza. Ela, on'a ndi, akulela lu dihuli diandi. 7 Diui dia Latuyalaka diakayi uma l'unyo w'umvutshi Jehu, on'a Hanani, lu dikambu dia Basha la luudu landi, ne dia kolo tshe kakandatshaka la ntundu ka Latuyalaka, dia mbûkia kele l'ulimu wakandatshi lam'akandafani la wa lu khumbu ka Jeroboama; ndu ne dia ndi akadiaki khumbu ka Jeroboama.

Eulelu ka Ela la Zimiri

8 L'eleku ka akumi ahendi la asamalu ka diulelu dia Asa, khum'ekanga ka Juda, kakatatela Ela mbulela Isariyele lu Tiriza. Ndi akulela deku pendi. 9 Ukambi andi Zimiri, olombodi wa etenyi ka hendi k'ului andi wa pusupusu, akawudjela sheki. Etena kako Ela aki lu mbidjo wanu la Tiriza lu luudu la Areza, laki olombodi wa luudu la khum'ekanga la Tiriza. 10 Zimiri akoto,

akatôkomola, akûdiaki l'eleku ka akumi ahendi l'esambeli ka diulelu dia Asa, khum'ekanga ka Juda. Ku ndi akulela lu dihuli diandi.

11 Lam'akandayala khum'ekanga, ndi akadjase lu kiti ka diulelu, akadiaki wa lu luudu la Basha tshe. Ndi kuntshika nduku ona pami otoi l'atei a khumbu kandi, kuyanga l'atei w'engenyi andi. 12 Osoku mbakadiaki Zimiri wa lu luudu la Basha tshe, uku diui diakati Latuyalaka lu dikambu dia Basha uma l'uno w'umvutshi Jehu, 13 lu dikambu dia kolo tshe yakatshi Basha la on'andi Ela, ndu yakawanganya Isariyele dia mbukia Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kele lu dikishi diawo. 14 Undi, etsha ekina wa Ela, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele?

15 L'eleku k'akumi ahendi l'esambeli ka diulelu dia Asa, khum'ekanga ka Juda, Zimiri akulela nshi esambeli la Tirizi. Laso ku wudja wa Isariyele waki lu mpika wumbe wa ndosha Ngibetona, kaki lu anya w'asi Filistiya, ta. 16 Lam'aki wudja lu wumbe wa ta, vo wakuki lukumu vati: Zimiri akadjela khum'ekanga sheki, akûdiaki! Ku lushi lako, Isariyele tshe waki lu wumbe wa ta, wakadji Omiri, olombodi w'alimbi khum'ekanga ka Isariyele. 17 Omiri akunela ndi la asi Isariyele tshe waki la ndi uma la Ngibetona, wakatudinga Tiriza. 18 Lam'akenyi Zimiri ati: Usumba ambulembiama, ndi akoto lu luudu la khum'ekanga, akayatshumbi la luudu, akavu. Osoku mbakandavu, 19 ne dia akambu wa kolo wakandatshi, waki kolo lu ashu wa Latuyalaka lam'akandakendakendaka lu mbuka ka Jeroboama, lam'akandayakimo lu kolo yakatshaka Jeroboama dia munganya Isariyele. 20 Undi, etsha ekina wa Zimiri la sheki yakandadji, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele?

Diulelu dia Omiri

21 Wudja wa Isariyele wakâtana beke pendi: leke lomotshi lakayeli Tibini, on'a Nginat, wakalangi mbudja khum'ekanga; leke lukina lakayeli Omiri. 22 Keli leke lakayeli Omiri lakalemba leke lakayeli Tibini, on'a Nginat. Okone Tibini akavu, ku Omiri akulela. 23 L'eleku k'akumi asatu l'otoi ka diulelu dia Asa, khum'ekanga ka Juda, kakatela Omiri mbulela lu Isariyele. Ndi akulela deku dikumi la pendi. Ndi akulela deku samalu la Tiriza. 24 Ndi

akasumbi ukungu wa Samariya uma le Shemere l'ushinga wa talata hyendi ya fesa. Ndi akahiki usumba waki la lungeli la ta l'ukungu, akawole ati: Samariya, uma lu lukumbu la Shemere kanga ukungu.

25 Omiri akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, akaleki wane tshe waki la ntundu kandi ntsha kolo. 26 Ndi akakendakendaka lu mbuka tshe ka Jeroboama, on'a Nebate. Ndi akûyelaka lu kolo yandi tshe yakandanganya Isariyele dia mbukia Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kele lu dikishi diawo. 27 Undi, etsha ekina wa Omiri wakandatshaka la wulu andi w'ata, hawufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 28 Okone Omiri akayeli washu, wakûkhunde la Samariya. Ku Ahaba, on'andi, akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Ahaba

29 L'eleku ka akumi asatu l'enanei ka diulelu dia Asa, khum'ekanga ka Juda, kakatela Ahaba, on'a Omiri, mbulela lu Isariyele. Ahaba, on'a Omiri, akulela Isariyele lu Samariya deku akumi ahendi la pendi. 30 Ndi akaleki tshe waki la ntundu kandi ntsha kolo lu ashu wa Latuyalaka. 31 Dia ndjela akambu wa kolo tshe wakatsaka Jeroboama, on'a Nebate, aki dikambu dia tshitshe lu ashu andi. Ladiku di'akambu ane, ndi akatshuki Jezebele, on'a Etibala, khum'ekanga ka Sidona, akatshu, akatukambela Bala ulimu, akatôtemola. 32 Ndi akatshela Bala ediakelu lu luudu lakanduhikela la Samariya. 33 Ahaba akasele ekishi k'Ashera. Ahaba akaleki khumi ya dikanga tshe ya Isariyele yaki la ntundu kandi mbukia Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kele. 34 Lu nshi yandi, Hiyele, usi Betele, akahiki Jeriko. Lam'akandatshi etshina k'usumba, Abirame, on'andi la pami l'enundu, akavu; lam'akandeme kuki ya suku di'usumba, Sengube, on'andi la pami la kushi, akavu, uku diui dia Latuyalaka, diakandati uma l'uno wa Jashua, on'a Nuna.

Elidja Ambuta dia Eyelu ka Langi

17 Elidja, usi Tishibe ya la Ngilyade, akatela Ahaba ati: Uku eli Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, latumukambelaka ulimu la lumu! lopopo kana mvula huyala deku satu ne, tshikima lambuta diui. 2 Diui dia Latuyalaka diakayi le Elidja, ati: 3 Umo uma lane, utshu lu leke l'chutwelu, utushami

1 KHUMI YA DIKANGA

lasuki la kyoko ya Kerite, yeli la wedi wa Jorodana. 4 We ayonokaka ashi uma lu kyoko. Dimi lakadjangela angwangwa dia vo nkulesha leko. 5 Okone ndi akatshu, akatshi uku diui dia Latuyalaka. Ndi akatudjase lasuki la kyoko ya Kerite, yeli lu leke l'ehutwelu la Jorodana. 6 Ku angwangwa wakawelaka ma la unatshi la pindju ndu la dikolo. Ndi akanokaka ashi uma lu kyoko. 7 L'okongo a nshi motshi, kyoko yakumi, ne dia mvula kondo lu kete yako.

Elidja la Wadi aki Udu a la Zarefate

8 Diui dia Latuyalaka diakayi le ndi ati: 9 Uneli, utshu utsha la Zarefate, ka lu leke la Sidona, kutudjase leko. Ulungi, dimi lakasengola wadi aki udu omotshi dia ndi nkuleshaka leko. 10 Ku ndi akunela, akatshu la Zarefate. Lam'akandakumi la suku di'usumba, enyi ku wadi aki udu omotshi one, atongona sendju. Ndi akaweti, akosengasenga ati: Umbela tema t'ashi lu dikoho ndjono. 11 Lam'akindi lu ntatshu dia ntosa ashi, Elidja akaweti ntu, akawutela ati: Kumbela kyama ya ma lu lunya. 12 Ku umuntu akūkalya diui ati: Uku eli Latuyalaka, Unyashungu aye, la lumu! dimi kema la engo k'ukato. Dimi leko paka la diwambu otoi dia shima lu puki la yema y'iso lu pamba. We henyi, dimi lakatongonyi sendju nye hyendi, lutsha nkalula dia ntukate yema yako dikambu diami la dikambu di'on'ami. Shu tayutali, l'okongo diku ku shu mvo. 13 Elidja akawutela ati: Tukaki woma; ututshi uku wutshiye. Keli utakatedi ukati wa tshitshe, umbelawo, ku l'okongo diku, kuyutshi dikambu diaye ndu dia on'aye. 14 Ne dia Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata okone ati: Shima keli lu puki hushila, ndu iso keli lu pamba hukitakita, edja ndu lushi lukolosha Latuyalaka mvula la kete. 15 Ku umuntu ako akatshu, akatshu akambu tshe uku akawutela Elidja. Ku ndi la Elidja, la wa lu luudu landi, wakali ma nshi efula. 16 Shima kaki lu puki kunshila, ndu iso kaki lu pamba kunkitakita, uku diui dia Latuyalaka diakandateketa l'unyo wa Elidja.

17 L'okongo w'akambu aso, ona pami a umuntu ako, kanga luudu, akayala la kandji. Kandji kakayala wulu, wuhu wakindi kumbeya ntshikala la lumu. 18 Umuntu ako akambula Elidja ati: We untu a Unyashungu, k'asami la ye na? Teti dia ndjumbuhula kolo kami ndu dia ndjudiaka on'ami, mbakayayi lakami! 19 Elidja akawutela ati: Umbisha on'aye. Ndi akawose uma lu dihelo diandi;

akambela la ndi lu luudu la ladiku, lene akandahangi, akatuwetamia lu tangi kandi. 20 Ndi akalelela Latuyalaka ati: Latuyalaka, Unyashungu ami li, we ambela ohenyohenyo ndu le wadi aki udu one, ludjashimi ongendangenda lakandi, dia ndjaka on'andi? 21 Ndi akayasembe tena satu ladiku di'ona; akalelela Latuyalaka ati: Latuyalaka, Unyashungu ami li! lambukosengasenga nti: Etawo lumu l'ona one nkalula. 22 Latuyalaka akukela Elidja. Lumu l'ona lakakalula le ndi, ku ona akulo. 23 Elidja akose ona, akahulo la ndi uma lu luudu la ladiku, akayuwusha nyangu. Ndi akati ati: Enda, on'aye ambuyala la lumu. 24 Umuntu akatela Elidja ati: Kakiane, dimi lambeya nti: Umvutshi a Unyashungu mbeye, ndu diui dia Latuyalaka dieli l'unyo aye dieko mete.

Elidja Ambukalula le Ahaba

18 Lam'aketi nshi efula, diui dia Latuyalaka diakayi le Elidja l'eleku ka satu ati: Utshu, utuyaenya le Ahaba. Dimi layolosha mvula la kete. 2 Elidja akatshu dia ntuyaenya le Ahaba. Etena keso, ndjala ka kasha kaki wulu lu Samariya. 3 Ahaba aketi Obadiya, ulami a luudu landi. (Obadiya akalemiaka Latuyalaka efula. 4 Okone lam'akadiaki Jezebele amvutshi wa Latuyalaka, Obadiya akose amvutshi lukama, akatuwashe akumi atanu, atanu lu weuku; ndi akawashaka ma la ashi.) 5 Ahaba akatela Obadiya ati: Unela, ukinduli lu kete utsha lu teko tshe di'ashi la lu ekidi. Undu shu tayutana adiyu wa shu ndesha falasa la punda, mbayuyutshikala la lumu. 6 Vo wakakahana kete ya vo nkindula. Ahaba akatshu lu mbuka kemothshi ndame, la Obadiya akatshu lu mbuka kekina ndame.

7 Lam'akatatshokaka Obadiya lu mbuka, enyi ku Elidja one ambuhumana la ndi. Obadiya akūlimbitela, akayakosha ekhukhumadi la kete; akawumbula ati: Aha we khumemi Elidja one? 8 Ndi akūkalya diui ati: Dim'one. Tshoka, ututeli khumeye wati: Lambutena Elidja. 9 Ku ndi akawumbula ati: Na kolo kutshemi, dimi ukambi aye, dia we nkimomi lu anya wa Ahaba, dia ndi ndjakami? 10 Uku eli Latuyalaka la lumu, nduku wudja kana diulelu diaki khumemi kuntuma akendji dia ntukuyanga. Lam'akawati vati: Ndi kema, Ahaba akâtshibiaka lu lukumbu la diulelu la wudja vati: Shu kumbutana. 11 Ku kakiane we ambumvutela wati: Tshoka tuteli khumeye wati: Lambutena Elidja!

12 Lam'ayumumo uma la le ye, Nyuma ka Latuyalaka ayukemba lu dihuli diahameyi. Okone lam'ayumututela Ahaba, ku ndi hakutanyi, ndi ayundjaka. Keli dimi ukambi aye, latukaka Latuyalaka woma umaka nshi yami ya dikenda. 13 Undi, vo kunkutela, we khumemi, kene kakamatshi lam'akadiaki Jezebele amvutshi wa Latuyalaka, ndu uku akamawashaka ma la ashi? 14 Kakiane we ambumvutela wati: Tshoka tuteli khumeye wati: Enda, lambutena Elidja! Laso ndi ayundjaka. 15 Elidja akûkaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka, Kanga lulimbilimbi la lumu! lakambelami ulimu, mete, dimi layuyaanya le Ahaba elo. 16 Okone Obadiya akatshu la ntuhumana la Ahaba, akatuvutela dikambu so. Ku Ahaba akatshu dia ntuhumana la Elidja.

17 Lam'akenyi Ahaba Elidja, ndi akawumbula ati: Aha we uku lahenyakenya Isariyele? 18 Elidja akûkaluya diui ati: Dimi halahenyakenya Isariyele, paka we la wa lu luudu la sho, ne dia nyu nyakaseke elembe wa Latuyalaka; ku we akayeli Wa Bala. 19 Kakiane utumi antu, wasanganya Isariyele tshe la ntundu kami l'Ukungu wa Karamela, kame la amvutshi wa Bala kama nyei la akumi atanu, la amvutshi wa Ashera kama nyei watolekaka ma lu mesa wa Jezebele.

Esemanelu Ukungu a Karamela

20 Okone Ahaba akatumi diui le Isariyele tshe, akasanganya amvutshi kame l'Ukungu a Karamela. 21 Elidja akasukana le antu tshe, akawumbula ati: Edja ndu kaandi ayunyukimo mpakahaka l'atei a beke pendu ne? Naka Latuyalaka keli Unyashungu, nyûyeli! Keli naka Bala keli Unyashungu, nyûyeli! Ku wudja kumbukaluya nduku diui. 22 Ku Elidja akatela wudja ati: Dimi dime utu kambutshikala l'atei w'amvutshi wa Latuyalaka, keli amvutshi wa Bala weko kama nyei la akumi atanu. 23 Watusha esongo ehendi wa ngombe. Amvutshi wa Bala wasonole omotshi, wôsese, wûkitsha ladiku dia kunyi, keli tawudjaki dja. Ku dimi layosesa ukina, layûkitsha ladiku dia kunyi, keli haludja dja. 24 Nyolombe lu lukumbu la etemolatemola kanyu, ku dimi layolomba lu lukumbu la Latuyalaka. Etamolatemola kayukaluya diui l'etumelu ka dja, ndi keli Unyashungu. Ku wudja tshe wakûkaluya diui vati: Osoku kawo! 25 Ku Elidja akatela amvutshi wa Bala ati: Nyosonole osongo a ngombe omotshi nyame, nyôlongosole ntundu, ne dia nyu nyeko efula. Nyolombe

lu lukumbu la etemolatemola kanyu. Keli tanyudjaki dja loko. 26 Vo wakose osongo a ngombe wakawawasha, wakôsese. Vo wakalombe lu lukumbu la Bala umaka pindju edja ndu unya l'atei ote vati: We Bala, utukeli! Ku nduku diui, kuyanga ekadimwelu. Vo wakalimbolimbo l'utshimba w'ediakelu kakawatshi. 27 Lam'akakumi unya l'atei ote, Elidja akawasoke ati: Nyuhangohango wulu, ne dia etemolatemola kendi. Ndi eko lu nkana dikambu dimotshi, kana ndi eko l'ulimu, kuku kana eko lu lokendo. Undu lu djo kendi, nyuwemuli. 28 Vo wakahangohango wulu, wakayahiki tomo la akonga uku etshele kawo, edja ndu dikila diakafukufuko uma l'alimba awo. 29 Lam'akakadimo unya, vo wakataka akambu wahatayi edja ndu etena k'ulambu wa dikolo. Ku nduku diui, nduku ekadimwelu, kuyanga djimbitelu ya eukelu.

30 Elidja akatela wudja tshe ati: Nyusukani. Ku antu tshe wasasukana la le ndi. Ndi akalongsola ediakelu ka Latuyalaka kakawahandjula. 31 Elidja akose ave dikumi la ahendi, uku efula ka wauhu w'ana wa Jakoba, lakatela Latuyalaka ati: Isariyele kayuyala lukumbu laye. 32 Ndi akatshi ediakelu l'ave ako lu lukumbu la Latuyalaka. Ndi akatshimi difuku l'utshimba w'ediakelu diukuki mboto tediko tuhendi ta wuhu. 33 Ndi akalonge kunyi, akasese osongo a ngombe, akûkitsha ladiku dia kunyi. Ndi akati ati: Nyuludia mbaka nyei l'ashi, nyukitshululi ladiku di'ulambu wa lutshumba ndu ladiku dia kunyi. 34 Ku ndi akati ati: Nyumutsha etena ka hendi, ku vo wakatshi etena ka hendi. Ndi akawatela ati: Nyumutsha etena ka satu, ku vo wakatshi etena ka satu. 35 Ashi wakakele l'utshimba w'ediakelu, wakaluli ndu lu difuku.

36 Lam'akakuki etena ka nambula ulambu wa dikolo, amvutshi Elidja akasukana. Ndi akalombe ati: We Latuyalaka, Unyashungu w'Abarahama, wa Isaka, la wa Isariyele, antu wenyi elo vati: We keli Unyashungu lu Isariyele, la dimi keli ukambi aye. Dimi lambutsha akambu ane uma lu diui diaye. 37 Umbukeli, we Latuyalaka, umbukeli, dia wudja one mbeya vati: We Latuyalaka, keli Unyashungu, la we kakakadimula etema awo! 38 Ku dja ya Latuyalaka yakahulo, yakatshumbi ulambu wa lutshumba, kunyi, ave ndu kete. Yo yakumia ndu ashi waki lu difuku. 39 Lam'akenyi antu tshe dikambu diako, vo wakayakosha ekhukhumadi la kete, wata vati: Latuyalaka keli Unyashungu! Latuyalaka keli Unyashungu! 40 Elidja

1 KHUMI YA DIKANGA

akawatela ati: Nyundi amvutshi wa Bala, aha mpandja nduku otoi. Vo wakawandi. Elidja akahulo la wo utsha la kyoko ya Kishona, akatâdiaka leko.

Elidja Ambolomba Mvula

41 Elidja akatela Ahaba ati: Utshu, utuli, utuno, ne dia lundju la mvula loso. 42 Okone Ahaba akatshu la ntle, la ntono. Elidja akambela l'ote wa Karamele, akatukusama la kete, akahake elundji l'atei ekulu. 43 Ndi akatela ukambi andi ati: Utshu, utendi utsha la Ashi a Mediteraney. Ndi akatshu, akatenda, akati ati: Nduku engo. Elidja akawutela ati: Utshu tena esambeli. 44 Lam'akandatshu etena k'esambeli, ndi akayuta ati: Enda, dingi dia tshitshe diambutumba uma l'ashi a waki, dieli uku ewambu ka lunya l'untu. Elidja akawutela ati: Tshoka, ututeli Ahaba wati: Olongosole pusupusu, uhulo, mvula atukukudiha. 45 Kema edja, ulungu akayala tshududu la wangi la lopepe, ku mvula ka wulu akalo. Ahaba akahema lu pusupusu, akatshu utsha la Jezerere. 46 Lunya la Latuyalaka laki le Elidja. Ndi akakikitsha uya, akatalawoka la ntundu ka Ahaba utsha l'eotwelo ka Jezerere.

Elidja Ambulawo Utsha la Horeba

19 Ahaba akasanyia Jezebele akambu tshe wakatshi Elidja, ndu uku akandadiaki amvutshi tshe la yombo. 2 Ku Jezebele akatumi dikendji le Elidja ata ati: Ditemolatemola kadiundjaki naka lui l'ushidi one dimi hakutshedi uku akayatshela otoi l'otoi l'atei w'amvutshi aku. 3 Lam'akanduki dikambu so, ndi akunela, akalawo dia nshimbela lumu landi. Ndi akatukuma la Bere-Sheba ka la Juda, akatutshika ukambi andi leko. 4 Keli ndi ndame akatshu lokendo la lushi otoi l'usui wa shenga, akatudjase la tshina dia lokonga. Ndi akakumbula nyoi, akalombe ati: Latuyalaka, ambukuka! Ose lumu lami, ne dia dimi handeki wa papa ololo. 5 Ndi aketama la tshina dia lokonga, akalali. Ku ondjelo akayûnyinginya, akawutela ati: Eto, uli. 6 Ndi akendi, ku ukati wa lufumba la uhundi w'ashi waki lasuki la ote andi. Ndi akali, akano, aketama ntu. 7 Ondjelo akayi le ndi etena ka hendi, akayûnyinginya, akawutela ati: Uneli, uli, ne dia mbuka katayatshu keki etali. 8 Ndi aketo, akalali, akano. Uma lu wulu wa ma diako mbakandatakendakendaka tanyi akumi anei la etshu akumi anei. Ndi akatukuma la Horeba, ukungu a Unyashungu.

9 Ndi akatoto lu wuku leko, akatetama. Ku diui dia Latuyalaka diakayi le ndi ati: Elidja, katshaye lane na? 10 Ku ndi akûkaluya diui ati: Lakafudia saki kami lu dikambu dia Latuyalaka, Unyashungu, Kanga lulimbilimbi ne dia asi Isariyele wakaseke daka diaye, wakahandjula diakelu diaye. Vo wakadiaki amvutshi aye la yombo, tshikima dime utu kambutshikala. Ku vo wambuyanga ndjakami. 11 Ku Latuyalaka akukaluya diui ati: Utshu, utemali l'ukungu la ntundu kami. Ku Latuyalaka aketi. Lopepe la wulu la mamba lakayala, lakati ekungu, lakâtshatsha ave la ntundu ka Latuyalaka. Keli Latuyalaka taki l'atei a lopepe. L'okongo wa lopepe, edidimelu ka kete kakayala, keli Latuyalaka taki l'atei a edidimelu ka kete. 12 L'okongo wa edidimelu ka kete, dja yakayala, keli Latuyalaka taki l'atei a dja. Ku l'okongo a dja, diui di'okoke dia yoyo diakukema. 13 Lam'akadiuki Elidja, ndi akakumbi dihondo l'elundji, akatumbi, akatemala la suku dia wuku. Ku ndi akuki diui diawumbula ati: Elidja, katshaye lane na? 14 Ku ndi akakaluya diui ati: Lakafudia saki kami lu dikambu dia Latuyalaka, Unyashungu, Kanga lulimbilimbi tshe, ne dia asi Isariyele wakaseke daka diaye, wakahandjula diakelu diaye. Vo wakadiaki amvutshi aye la yombo, tshikima dime utu kambutshikala. Ku vo wambuyanga ndjakami. 15 Latuyalaka akawutela ati: Uneli, ukimeli mbuka l'usui wa shenga wa la Damaseke. Lam'ayuyukuma, kutukiti Hazaele iso dia ndi ndjala khum'ekanga ka Suriya. 16 Kutukiti ndu Jehu, on'a Nimishi, iso dia ndi ndjala khum'ekanga ka Isariyele. Kutukiti ndu Elisha, on'a Shafata, usi Abele-Mehola, iso dia ndi ndjala umvutshi lu dihuli diaye. 17 Okone one layuhanda yombo ya Hazaele, Jehu ayûdiaka. La one layuhanda yombo ya Jehu, Elisha ayûdiaka. 18 Keli layuyatshikela antu nunu esambeli lu Isariyele wahatakhusele Bala adui, ndu wahatakitemola.

Leta la Elisha

19 Elidja akunela uma loko, akatutana Elisha, on'a Shafata, afusa difusa. Ngombe akumi ahendi la nyei yaki hyendi hyendi yakatakutulaka lungu. Ku Elisha aki kame la hyendi nye ya l'okongo. Elidja aketola utsha le ndi, akawahe koti diandi. 20 Elisha akatshiki ngombe, akayeli Elidja la luwangu, akatôsengasenga ati: Etawo dimi talakanyi la papa la nyomi, keli ndjukuyeli. Elidja

akawutela ati: Ukaluli, utukani yimba lu kene kamumukutshela. 21 Ndi akakalula uma lene akandatayelaka Elidja, akose ngombe hyendi, akayidiaki, akayikati la koho yaki lu kingu yayo; akasha antu, ku vo wakali. L'okongo diku ndi akunela, akayeli Elidja, akatuyala ukimanyidi andi.

Ahaba Ambolembia Asi Suriya

20 Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya, akasanganya alimbi andi tshe. Khumi ya dikanga akumi asatu la hyendi waki kame la ndi ndu falasa, la pusupusu ya ta. Ndi akatshu, akatudinga Samariya, akalo la wo. 2 Ndi akatumi akendji l'atei w'usumba le Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele, dia vo ntuwutela vati: Bene-Hadada kata ati: 3 Fesa yaye la paunyi yaye, yami mbeyo; wadiye la an'aye wuleki amena, wami mbewo. 4 Khum'ekanga ka Isariyele akukaluya diui ati: Uku wataye mbedio, we khumemi khum'ekanga. Laye kemi, dimi la kene tshe keli la mi. 5 Ku akendji wakakalula le Ahaba ntu, wakayuwutela vati: Bene-Hadada kata ati: Dimi lakakutumela diui nti: Umbisha fesa yati, paunyi yaye, wadiye la an'aye. 6 Keli layutuma ekambi ami le ye l'etena kene lui. Vo wayuyangiyangia lu luudu laye ndu lu mvudu y'ekambi aye. Vo wayosa engo tshe kalekaye nanga, wayukitola.

7 Ku khum'ekanga ka Isariyele aketi dihangamendi tshe dia kete yandi, akawutela ati: Lambunyosengasenga nti: Nyuki ololo, nyulimbiteli wuhu walanga pami kene ntutshela kolo. Ndi akantumela diui dia dimi mbutumela wadiemi, an'ami, fesa yami la paunyi yami, dimi kuntuna. 8 Dihangamendi tshe la wudja tshe wakawutela vati: Tuwukelaki, tetawoki. 9 Okone ndi akatela akendji wa Bene-Hadada ati: Nyututeli khumemi khum'ekanga nyati: Kene tshe kakayanombe, dimi ukambi aye, etena ka ntundu ketawomi, keli kene kambuyonomba l'okongo, kahametawo. Ku akendji wakunela, wakatuwutela aui ako. 10 Bene-Hadada akutumela diui ati: Ditemolatemola kadiundjaki naka ditshu dia Samariya diayukuka dia antu tshe wayuya la mi ndudia awambu awo! 11 Khum'ekanga ka Isariyele akukaluya diui ati: Nyutuwteli nyati: Untu lalota eloto wa ta, tasemaki uku one lekulula! 12 Lam'akuki Bene-Hadada aui aso, laso ku ndi la khumi ya dikanga yaki lu no wanu lu tundju tawo. Ndi akatela ekambi andi ati: Nyuyalonge, ku vo wakayalonge dia ndosha usumba.

13 Ku umvutshi akayi le Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele, akawutela ati: Latuyalaka kata ati: We henyi ului a wuki uku w'antu? Dimi lutsha mbakimo lu any aye, dia we mbeya wati: Dimi keli Latuyalaka. 14 Ahaba akawumbula ati: Uma le na? Ndi akukaluya diui ati: Latuyalaka kata ati: Uma l'ekambi w'ambuledi wa beke dia wudja aye. Ku ndi akawumbula ntu ati: Wana wayutatela ta? Ku ndi mbukaluya diui ati: We. 15 Ku ndi akasanganya ekambi w'ambuledi wa beke dia wudja. Vo waki kama hyendi la akumi asatu la ahendi. L'okongo diku ndi akasanganya utundu a wudja tshe, ee, usi Isariyele tshe. Vo waki antu nunu esambeli.

16 Vo wakunela unya l'atei ote. Laso ku Bene-Hadada aki lu mbidjo wanu lu tundju ndi la khumi ya dikanga akumi asatu la hyendi yakayi dia ndjukimanyia. 17 Ekambi w'ambuledi wa lu beke wakatumbi ntundu. Bene-Hadada akatumi akendji dia ntushihudia dikambu. Ku vo wakatuwutela vati: Antu mbayatumbi uma la Samariya. 18 Ndi akati ati: Naka vo wambuya la ki, nyuwandi lunda, kana lu ta kayawayi, nyuwandi lunda.

19 Ekambi w'ambuledi wa lu beke wakatumbi uma l'usumba la alimbi wakatayelaka. 20 Vo tshe untu l'untu akadiaki untu lakalo la ndi. Ku asi Suriya wakalawo. Ku asi Isariyele wakayelana la wo. Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya, akalawo lu falasa ndi la ambahemi andi wa falasa. 21 Khum'ekanga ka Isariyele akatumbi, akadiaki asi Suriya efula, akatetshatetsha falasa yawo la pusupusu yawo.

22 Umvutshi akasukana le khum'ekanga ka Isariyele, akawutela ati: Utshu, utuyakikitsha. Ukani yimba, endi kene kahumbaye ntsha, ne dia l'eleku k'uyuyu, khum'ekanga ka Suriya ayukalula dia ndjokolosha.

23 Ekambi wa khum'ekanga ka Suriya wakawutela vati: Ditemolatemola dia wo dieko ditemolatemola dia l'akuna, diako mbakawatuleki wulu. Keli katalosha l'usui wa bamubamu, mete tayaleka wulu. 24 Utshi okone; unya khumi ya dikanga untu l'untu uma lu dihuli diandi. Ukitsha ambuledi w'alimbi lu ahuli awo. 25 Usanganya ului kame la falasa la pusupusu uku wakayashisha. Katalosha l'usui wa bamubamu. Mete, shu tayaleka wulu. Ndi akawaukela, akatshi osoku.

26 L'etatelu k'eleku, Bene-Hadada akasanganya asi Suriya, ku vo wakatshu utsha la Afeka dia ntolosha asi Isariyele.

1 KHUMI YA DIKANGA

27 Ndu asi Isariyele wakayasanganya, wakalungula mbu ya nde, wakatshu dia ntuhumana la wo. Asi Isariyele wakatuhanga welanedi la wo uku nyimba hyendi ya tshitshe ya tana ta mbudi. Keli asi Suriya wakaluli too too lu kete. 28 Umvutshi a Unyashungu akasukana le khum'ekanga ka Isariyele, akawutela ati: Latuyalaka kata ati: Ne dia asi Suriya wakati vati: Latuyalaka eko etemolatemola ka l'akuna, aha etemolatemola ka l'ekidi, dimi layukimo ului a wuki uku tshe w'antu l'anya aye, ku nyu nyayeya nyati: Dimi keli Latuyalaka. 29 Ku vo wakahangi nshi esambeli welanedi. Lu lushi l'esambeli, ta diakayala. Asi Isariyele wakadiaki asi Suriya nunu lukama lushi otoi. 30 Wane wakatshikala, wakalawo utsha l'usumba w'Afeka. Eheli ka lukumbu l'usumba kakanyukwela antu nunu akumi ahendi la esambeli wakatshikala.

Ndu Bene-Hadada akalawo utsha l'usumba, akatushama lu luudu lomotshi la l'atei. 31 Ekambi wa Bene-Hadada wakawutela vati: Ulungi, shu takuki lukumu ati: Khumi ya dikanga ya lu khumbu ka Isariyele weli akanga a ketshi. Shu tambukosengasenga shati: Tolote akutu lu kindi, la elambela lu ete, tutshu le khum'ekanga ka Isariyele, undu ndi ayukutshika la lumu. 32 Ku vo wakalote akutu lu kindi, la elambela lu ete, wakayi le khum'ekanga ka Isariyele. Vo wakayuwutela vati: Ukambi aye Bene-Hadada ambukosengasenga ati: Untshiki la lumu! Ndi akawambula ati: Undi, ndi eki la lumu? Onalingu kendi. 33 Antu ako waki lu nyanga djimbitelu y'ololo, okone vo wakukaluya diui esadi vati: Elu, Bene-Hadada onanyo kendi. Ku ndi akawatela ati: Nyutshu, nyutuyi la ndi. Bene-Hadada akayi uya le ndi, ku Ahaba akayuwahemia kame la ndi lu pusupusu. 34 Bene-Hadada akawutela ati: Dimi layukukaluya esumba wakatahodi papa sho. Kuyateli esese la Damaseke uku akatayatedi papa esese lu Samariya. Ku Ahaba akukaluya diui ati: Dimi layukukimo lu dikambu dia daka ne. Ku ndi akakote la ndi lusalu, akukimo.

35 Untu omotshi uma l'atei w'ana w'amvutshi akasengasenga unyandi uma lu diui dia Latuyalaka ati: Onkote puta! Keli unyandi akatuni mbokota puta. 36 Ku ndi akawutela ati: Ne dia we hakitanyisha diui dia Latuyalaka, enda, lam'ayuyumo uma la le mi, tambwe ayukudiaka. Lam'akandamo uma la le ndi, tambwe akahumana la ndi,

akudiaki. 37 Ku ndi akahumana la untu ukina, akosengasenga ati: Onkote puta, ku pami kako akokote, akuhumuya puta. 38 Umvutshi ako akatshu, akatukunga khum'ekanga lumbuka, akayakeleka dihondo lu ashu dia nfana l'untu ukina. 39 Lam'aketi khum'ekanga, ndi akulelela ati: Dimi ukambi aye laki l'atei a ta. Ulungi, dimbi dimotshi aketodi uya le mi, akayumbisha pami kemetshi ati: Ulami, naka ndi ayushisho, lumu laye layuyala lu dihuli dia lumu landi. Naka aha osoku, ku we nfuta talata otoi ka fesa. 40 Lam'akimi lu ntsha ulimu lane la lene, ndi akashishiwi. Ku khum'ekanga ka Isariyele akukaluya diui ati: Oso eli unungu aye, ne dia weme kakayatungediwo. 41 Ndi akanya dihondo esadi uma lu ashu, ku khum'ekanga ka Isariyele akulimbilela ati: Otoi omotshi w'amvutshi mbendi. 42 Ndi akatela khum'ekanga ati: Latuyalaka kata ati: Ne dia we akakimo untu lakamakimo lu anya aye dia we mbudiaka, okone lumu laye layutsho lu dihuli dia lumu landi, la wudja aye lu dihuli dia wudja andi. 43 Khum'ekanga ka Isariyele akatshu la lunyangu la kele, akatukuma lakandi la Samariya.

Ahaba la Ekambo ka Vinyo ka Nabota

21 Nabota, usi Jezele, aki la ekambo ka vinyo la Jezeleke lasuki la luudu la Ahaba, khum'ekanga ka Samariya. 2 Ahaba akalombe Nabota ati: Umbisha ekambo kaye ka vinyo dia to ndjala ekambo kami k'elua, ne dia to nsukana la luudu lami. Ku dimi layukusha ekambo ka vinyo kuleki ololo. Kana we nangaka, dimi layukisumba uma le ye la falanga. 3 Nabota akakaluya Ahaba diui ati: Latuyalaka ansike dia dimi nkusha ukito waki wa papa! 4 Ahaba akoto lu luudu landi la lunyangu la kele, ne dia diui diakawutela Nabota, usi Jezele, ati: Dimi halukusha ukito waki wa papa. Ku ndi aketama lu tangi kandi, akediya elundji am'akina, kumbetawo nde.

5 Wadendi Jezebele, akayi le ndi, akawumbula ati: Katshutshumalaye na? la okoko wana wahayali ma? 6 Ku ndi akukaluya diui ati: Dimi lakalombi Nabota, usi Jezele, nti: Unsundja ekambo kaye ka vinyo, kana naka we nangaka umbishato kakusha ekambo kekina kuleki ololo. Keli ndi akakaluyisha diui ati: Dimi halukusha ekambo kami ka vinyo. 7 Wadendi Jezebele akawumbula ati: Undi, aha we keli khum'ekanga ka Isariyele, uneli, uli, ongenengene. Dimi layukusha ekambo ka

vinyo ka Nabota, usi Jezezele.

8 Okone ndi akafundi mikanda lu lukumbu la Ahaba, wakandamati ematelu ka Ahaba, akētumi le dikumanyi la dihangamendi diakadjashi Nabota l’usumba andi. 9 Ndi akafundi mikanda ako ati: Nyuteli antu dia vo nkila ma; nyudji Nabota olombodi wa wudja. 10 Kanyukitsha apami ahendi wa kolo la ntundu kandi. Kawumamanyia vati: We kakadji Unyashungu la khum’ekanga mananu. Kanyūtundja l’andja, kanyuwuki ave, ndi kavu. 11 Antu wa l’usumba wa Nabota, dikumanyi la dihangamendi diakadjashi l’usumba, wakatshi uku akātumela Jezebele aui wakafundami lu mikanda wakandātumela. 12 Vo wakatela antu dia vo nkila mbu ya nde, wakadji Nabota olombodi wa wudja. 13 Apami ahendi wa kolo wakayi, wakayudjase la ntundu kandi. Ku vo wakamamanyia Nabota la ntundu k’antu vati: Nabota akadji Unyashungu la khum’ekanga mananu! Ku vo wakatshu la ndi l’andja w’usumba, wakatuwuka ave, ku ndi akavu. 14 Vo wakatumela Jezebele diui vati: Wakuki Nabota ave, ku ndi akavwi.

15 Lam’akuki Jezebele lukumu ati: Wakuki Nabota ave, ndi akavwi, ndi akatela Ahaba ati: Uneli, utose ekambo ka vinyo kaki Nabota, usi Jezezele, kakandatuni nkusundja, ne dia Nabota kema la lumu ntu, ndi akavwi. 16 Lam’akuki Ahaba lukumu ati: Nabota akavwi, ndi akunela, akatshu l’ekambo ka vinyo kaki Nabota, usi Jezezele, dia to ndjala kandi hita.

17 Diui dia Latuyalaka diakayi le Elidja, usi Tishibe, ati: 18 Uneli, utshu dia ntuhumana la Ahaba, khum’ekanga ka Isariyele, ludjashi la Samariya, ndi uku udjashi l’ekambo ka vinyo kaki Nabota lene akandatshwi dia ntukiosa. 19 Kutuwuteli wati: Latuyalaka kata ati: Aha undjakanyi la opotodi mbeye? Kutuwuteli ntu wati: Latuyalaka kata ati: Lu dihuli diku diakalombola fo dikila dia Nabota, mbyalombola fo dikila diaye.

20 Ahaba akambula Elidja ati: We utunyi ami, ambumbishula? Ndi akūkaluya diui ati: Ee, lambukushula, ne dia we akayasundja dia ntsha kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka. 21 Ulungi, dimi lutsha nkela elanyelu. Dimi layukomombia, layushila usika pami a lu khumbu kaye, we Ahaba, ushiki, one leli lu fumbi kana one luyadjasedi lu Isariyele. 22 Dimi layete khumbu kaye uku khumbu ka Jeroboama, on’a Nebate, ndu uku khumbu ka Basha, on’a Ahidja, ne dia we akambutsha kele ndu akalombola Isariyele utsha lu

kolo. 23 Latuyalaka akati ndu dikambu dia Jezebele ati: Fo yayole Jezebele l’atei w’usumba wa Jezezele. 24 Usika Ahaba layuvo l’usumba, fo yayuwole; la one layuvo l’usui, fudu ya l’ulungu yayuwole.

25 Nduku untu lakayasundja dia ntsha kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka uku Ahaba, ako laki wadendi Jezebele lu ntshutshiyaka wulu. 26 Ndi akatshi dikambu diuleki wononyi dia ndjela dikishi, uku akatshaka asi Amora wakatshanya Latuyalaka la ntundu k’asi Isariyele.

27 Lam’akuki Ahaba aui wa Elidja, ndi akatshatsha ahondo, akalote akutu. Ndi akakili ma, aketamaka lu dikutu, akakendakendaka kyoke. 28 Diui dia Latuyalaka diakayi le Elidja, usi Tishibe, ati: 29 We menaka uku ambuyakitshakitsha Ahaba la ntundu kami? Ne dia ndi ambuyakitshakitsha la ntundu kami, dimi halela elanyelu lu nshi ya lumu landi. Paka lu nshi ya on’andi, mbyumela elanyelu lu khumbu kandi.

Mikaya Ambuta dia Elembiolo ka Ahaba le Jehoshafata (2 Ek. 18:1-34)

22 Suriya la Isariyele wakatshikala deku satu, kondo ta. 2 L’eleku ka satu Jehoshafata, khum’ekanga ka Juda, akatshu le khum’ekanga ka Isariyele. 3 Khum’ekanga ka Isariyele akambula ekambi andi ati: Nyu hanyeyi nyati: Ramota-Ngiliyade kasu keto? Ku shu ntshikalaka paka ki ketu, aha nkinyu uma l’anya wa khum’ekanga ka Suriya. 4 Ndi akambula Jehoshafata ati: We ayulanga ntsho la mi la ntohotola Ramota-Ngiliyade? Jehoshafata akūkaluya diui ati: Katutshu. Dimi leli uku we, wudja ami weli uku wudja aye, ndu falasa yami yeli uku falasa yaye. 5 Jehoshafata akasengasenga khum’ekanga ka Isariyele ati: Utambudi diui dia Latuyalaka. 6 Khum’ekanga ka Isariyele akasanganya amvutshi lasuki la kama nyei kame, akawambula ati: Ololo dimi ntsho la ntohotola Ramota-Ngiliyade, kana tshiki dikambu? Vo wakūkaluya diui vati: Tshoka, ne dia khumeye ayākimo l’anya aye, we khum’ekanga. 7 Keli Jehoshafata akawumbula ati: Nduku umvutshi ukina wa Latuyalaka wekiko, wukukisu mumbula? 8 Khum’ekanga ka Isariyele akūkaluya diui ati: Untu omotshi lukukisu mumbula uma le Latuyalaka eko, lukumbu landi Mikaya, on’a Imila. Keli dimi mbūhetshaka, ne dia ndi hatoteketaka

1 KHUMI YA DIKANGA

akambu wahatayi ololo lu dikambu diami, paka kolo ketu. Keli Jehoshafata akûkaluya diui ati: Khum'ekanga, tutaki osoku! 9 Khum'ekanga ka Isariyele aketi usi mbalasa omotshi, akawutela ati: Tshoka esadi utuyi la Mikaya, on'a Imila. 10 Laso ku khum'ekanga ka Isariyele la Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, wudjashi untu l'untu lu kiti ka diulelu l'eotwelo ka suku dia Samariya, wolote ahondo wa diulelu. Amvutshi tshe wakataka akambu wahatayi la ntundu kawo. 11 Zedekiya, on'a Kenana, akayatshelela seki ya mbulu, akati ati: Latuyalaka kata ati: La seki nye mbayuyutshutshiya asi Suriya edja ndu we ambalanya. 12 Amvutshi tshe wakataka akambu wahatayi pupu vati: Utshu la Ramota-Ngiliyade. We ayutuhumo lukulu l'olo, ne dia Latuyalaka ayûkimo l'anya aye, we khum'ekanga.

13 Dikendji diakatshu la nteta Mikaya akatuwutela ati: Ulungi, amvutshi wambuta aui w'ololo atu le khum'ekanga. Okone lambukosengasenga nti: Aui aye wayali uku aui awo! Uti aui w'ololo atu! 14 Mikaya akûkaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka la lumu! kene kayumvutela Latuyalaka, kayumutaka. 15 Lam'akandakumi la ntundu ka khum'ekanga, khum'ekanga akawumbula ati: Mikaya, ololo shu ntsho la ntohotola Ramota-Ngiliyade, kana ntutshiki dikambu? Ndi akûkaluya diui ati: Utshu, we ayutuhumo lukulu l'olo! Latuyalaka ayukikimo l'anya aye, we khum'ekanga. 16 Khum'ekanga akawutela ati: Tena dingana diakamakutshibia dia we mvutelami paka aui wa mete lu lukumbu la Latuyalaka? 17 Ndi akûkaluya diui ati: Lakenyi Isariyele tshe wadiangana vwa l'ekungu uku ekoko waha la ulami. Latuyalaka akati ati: Antu ane kema la uwandji. Vo tshe untu l'untu akaluli utsha lakandi la ki. 18 Khum'ekanga ka Isariyele akatela Jehoshafata ati: Dimi kunkutela nti: Ndi hatutaka akambu wahatayi ololo lu dikambu diami, paka kolo ketu? 19 Mikaya akati ntu ati: Ulungi diui dia Latuyalaka: dimi lakenyi Latuyalaka udjashi lu kiti kandi ka diulelu la ului tshe wa l'ulungu wemadi lasuki la ndi, lu lunya la pami ndu la lomosoma. 20 Latuyalaka akawumbula ati: Akona ayukesa Ahaba, dia ndi ntsho la Ramota-Ngiliyade, dia ndi ntudiakema leko? Ku vo wakûkaluya diui, omotshi wuhu one, omotshi wuhu ukina. 21 Nyuma kemotshi akemala la ntundu ka Latuyalaka, akati ati:

Dimi layûkesa. 22 Latuyalaka akawumbula ati: Wuhu akona? Nyuma akûkaluya diui ati: Dimi layoutsho, layoutyala nyuma ka kashi lu enyo w'amvutshi andi tshe. Ku Latuyalaka akawutela ati: We kayûtôlembia. Kutshu, kututshi osoku. 23 Okone nyulungi, Latuyalaka akadji nyuma ka kashi lu enyo w'amvutshi aye ane tshe; Latuyalaka akati kolo lu dikambu diaye.

24 Zedekiya, on'a Kenana, akasukana, akakomola Mikaya luwala lu tama. Ndi akawumbula ati: Wuhu akona akatumbi nyuma ka Latuyalaka uma le mi dia ntoteketa la ye? 25 Mikaya akûkaluya diui ati: Ulungi, we ayena dikambu ne lushi luku lam'ayuyoto lu luudu la l'atei dia ntuyashe. 26 Khum'ekanga ka Isariyele akati ati: Nyundi Mikaya, nyutshu la ndi le Amona, umbuledi wa l'usumba, la le Joashi, on'a khum'ekanga. 27 Nyutuwateli nyati: Khum'ekanga kata ati: Nyudji untu one lu lukanu, kanyuwushaki ma la ashi w'asui edja ndu lam'ayumukalula la ki. 28 Mikaya akati ati: Naka we ayukalula la ki, keti Latuyalaka konteketa uma le mi. Ku Mikaya akati ntu ati: Nyu antu tshe aso wuka diui diami so!

29 Ku khum'ekanga ka Isariyele, la Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, wakatshe utsha la Ramota-Ngiliyade. 30 Khum'ekanga ka Isariyele akatela Jehoshafata ati: Dimi layuyafanya la untu k'untu, ku layoutsho lu ta, keli we kolote ahondo aye wa khum'ekanga. Okone khum'ekanga ka Isariyele akayafanya l'untu k'untu, akatshe lu ta. 31 Khum'ekanga ka Suriya akadjangela elombodi akumi asatu la ehendi wa pusupusu yandi ati: Tanyolokaki la antu wa tshitshe kuyanga a waki, kanyolo paka la khum'ekanga ka Isariyele. 32 Lam'akenyi elombodi wa pusupusu Jehoshafata, vo wakati vati: Mete, khum'ekanga ka Isariyele uku! Ku vo wakayi uya le ndi dia ndjolo la ndi. Jehoshafata akaleli. 33 Lam'akenyi dombodi wa pusupusu vati: Ndi kema khum'ekanga ka Isariyele, vo wakakimo ndjelana la ndi. 34 Keli untu omotshi akuki dikuwa wukuka, ku dio diakatoto lu sambu dia eloto wa ta wa Ahaba, diakûhumuya. Ndi akatela one lakatasukuyaka pusupusu kandi ati: Ukadimo, untundja uma l'ului w'asi ta, ne dia lambuhumo wulu. 35 Ta diakayala wulu lushi lako. Vo wakasunge khum'ekanga lu pusupusu kandi elanedi la

asi Suriya, ku ndi akavu la dikolo. Dikila di'uma lu puta diakakele lu pusupusu. 36 Lam'akadji unya, wakahangohango l'atei w'alimbi vati: Nyu tshe, untu l'untu akaluli l'usumba awo la lu wudja awo.

37 Okone khum'ekanga akavu. Vo wakembe udu andi utsha la Samariya, wakatũkhunde leko. 38 Lam'akawatusula pusupusu l'uduwa wa Samariya, fo yakalombola dikila diandi. Amantu akanga a luseka wakoke leko, uku diui diakati Latuyalaka. 39 Undi, etsha ekina wa Ahaba, akambu tshe wakandatshaka, luudu l'ewanga lakandahiki, la esumba tshe wakandahiki, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 40 Okone Ahaba akayeli washu. Ku on'andi Ahaziya akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Jehoshafata (2 Ek. 20:31-37)

41 Jehoshafata, on'a Asa, akatatela mbulela Juda l'eleku ka nei ka diulelu dia Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele. 42 Jehoshafata aki la deku akumi asatu la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi ahendi la tanu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Azuba, on'a Shili. 43 Jehoshafata akakendakendaka lu mbuka tshe kakakendakendaka Asa, shi, ndi kombetola uma loko. Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, keli ndi kunanya alunga. Ku antu wakatetemala nambulaka elambu la elambu wa malashi lu alunga. 44 Jehoshafata akayala la

khum'ekanga ka Isariyele ki.

45 Undi, etsha ekina wa Jehoshafata, uku akindi la dihunga, ndu uku akandalokaka ata, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 46 Jehoshafata akanya atshikadi w'apami akanga a luseka wakeyanaka la anyawo apami, wakatshikala lu nshi ya Asa shi, uma lu kete.

47 Lu nshi sho, asi Edome tawaki la khum'ekanga. Ote omotshi a wudja kakayala khum'ekanga kawo. 48 Jehoshafata akahiki mashua wa Tarashishi dia vo ntsho utsha la Ofira dia ntemba paunyi. Keli vo kuntsho, ne dia vo wakahandjo la Eziyona-Ngebere. 49 Ku Ahaziya, on'a Ahaba, akalombe Jehoshafata ati: Etawo ekambi ami ntsho la ekambi aye lu mashua. Keli Jehoshafata kumbetawo. 50 Jehoshafata akayeli washu, wakatũkhunde la le washu l'usumba wa Davidi tshendi. Ku on'andi Jehorama akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Ahaziya lu Isariyele

51 Ahaziya, on'a Ahaba, akatatela mbulela Isariyele lu Samariya lu eleku ka dikumi l'esambeli ka diulelu dia Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda. Ndi akulela Isariyele deku pendi. 52 Ndi akatshi kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, akakendakendaka lu mbuka ka shi, lu mbuka ka nyangu, ndu lu mbuka ka Jeroboama, on'a Nebate, lakanganyia Isariyele lu kolo. 53 Ndi akatemolaka Bala, akakikhusamela. Ndi akukiaka Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kele lu akambu tshe, uku akatshaka shi.